

YRITYSMYÖNTEISEKSI

KUMPPANIKSI

HELSINGIN
ELINKEINOSTRATEGIA 2007

SEURANTARAPORTTI

19.5.2008

Johdanto

Kaupunginhallitus hyväksyi Helsingin elinkeinostrategian 2007 ”Yrittämyönteiseksi kumppaniksi” 16.4.2007 kehottaen kaikkia lauta- ja johtokuntia sekä virastoja ja laitoksia ottamaan strategiassa esitetyt linjaukset ja toimenpide-ehdotukset huomioon toiminnassaan. Samalla kaupunginhallitus kehotti talous- ja suunnittelukeskusta huolehtimaan hallintokuntien elinkeinopoliittisten toimien yhteensovittamisesta ja raportoimaan elinkeinostrategian toteutumisesta säännöllisesti kaupunginjohtajalle ja kaupunginhallitukselle. Strategia sisältää kaikkiaan 51 toimenpidettä.

Kaupunginhallitus käsitteli elinkeinostrategian toteutussuunnitelmaa strategiakokouksessaan 28.5.2007. Suunnitelmassa käsiteltiin 26 ensisijaista toimenpidettä. Kaupunginhallitus hyväksyi suunnitelmassa esitetyt periaatteet jatkotyön pohjaksi.

Elinkeinopolitiikan toteuttaminen perustuu malliin, jonka mukaan kukin kaupungin hallintokunta vastaa elinkeinostrategian toimenpiteistä omalla toimialallaan. Talous- ja suunnittelukeskus (elinkeinopalvelu) huolehtii toimeenpanon käytännön valmistelusta ja eri hallintokuntien toimenpiteiden yhteensovittamisesta. Elinkeinopalvelu vastaa myös strategian toteutuksen raportoinnista.

Tässä seurantaraportissa esitetään strategian linjausten ja ehdotusten toteuttamiseksi tähän mennessä tehdyt toimenpiteet. Seurantaraportissa on lisäksi esitetty alustava toteutussuunnitelma niiden 25 toimenpiteen osalta, joita 28.5.2007 hyväksytyssä toteutussuunnitelmassa ei käsitelty. Tällaiset toimenpide-ehdotukset on raportissa erotettu * -merkinnällä. Toimenpiteet on numeroitu juoksevin numeroin elinkeinostrategiassa esitetyn järjestyksen mukaisesti.

VETOVOIMAINEN KAUPUNKIYMPÄRISTÖ

Yritysten tarpeisiin vastaavat toimitila-alueet

Toimenpide 1

Helsinki panostaa seuraavien toimitilarakentamisen painopistealueiden toteutukseen mm. kehittämällä uudenlaisia suunnittelu- ja toteutusmalleja sekä markkinoimalla alueita yhdessä alueen toimijoiden kanssa:

- Keski-Pasila
- ”Meri-Helsinki”
 - Jätkäsaari
 - Hernesaari
 - Kalasatama, mukaan lukien Helsingin tukkutori
- Meilahti
- Kumpula – Arabianranta – Viikki
- Herttoniemi – Roihupelto
- Itäkeskus – Puotila – Myllypuron keskus
- Vuosaaren satama yritysalueineen

Toteutus

Helsingissä on menossa mittavin muutos vuosikymmeniin: huomattavan laajat alueet vapautuvat asunto- ja toimitilarakentamisen käyttöön Jätkäsaassa, Hernesaassa ja Kalasatamassa, kun satamatoiminnot siirtyvät Vuosaaren vuoden 2008 lopulla.

Alueiden toteuttaminen hallitusti ja riittävän nopeasti vaatii erityistä koordinoitua ja aikaisemmasta poikkeavia toimenpiteitä. Kaupunki on järjestänyt aluerakentamisprojektit vuoden 2008 alusta uuteen aluerakentamisyksikköön, jonka johtajaksi on palkattu aluerakentamispäällikkö. Kruunuvuorenrannan ja Pasilan uusia aluerakentamisprojekteja käynnistetään projektinjohtajien johdolla. Aluerakentamisprojekteille on nimetty rahoitusjohtajan johdolla kokoontuva johtoryhmä. Kaupunginjohtajan vetämä elinkeinopoliittisia asioita koordinoiva työryhmä (EPOK-työryhmä) seuraa ja ohjaa projektien toimintaa. Kaupunginhallitus seuraa uusien satamalta vapautuvien alueiden edistymistä strategiakokouksissaan.

Kaupunki panostaa toimitilarakentamisen painopistealueiden toteutukseen erityisin toimenpitein. Alueiden suunnittelussa, toteutuksessa ja markkinoinnissa hyödynnetään alueiden merellistä sijaintia. Toimenpiteet liittyvät laajasti elinkeinotoiminnan edistämiseen kullakin alueella pitäen sisällään esimerkiksi uudenlaisten suunnittelu- ja toteutusmallien kehittämistä, suunnittelukilpailujen järjestämistä tai alueiden yhteismarkkinointia muiden toimijoiden kanssa. Myös erilaiset pilottiluonteiset kehittämishankkeet voivat tulla kysymykseen. Nimettyjen painopistealueiden aluekohtaisista elinkeinopoliittisista kehittämissuunnitelmista laaditaan erillinen selvitys. EPOK-työryhmä seuraa valmistelussa olevien toimitilanhankkeiden etenemistä.

Kaupunki on jatkanut toimenpiteitä Kalasataman alueen markkinoimiseksi yhdessä alueen kiinteistönomistajien ja muiden toimijoiden kanssa. Kaupunki on myös käynnistänyt Vuosaaren markkinointitoimenpiteet alueen toimijoiden kanssa Vuosaaren sataman kerrannaisvaikutusten hyödyntämiseksi. Jätkäsaa-
ren viestintä- ja markkinointisuunnittelu on käynnissä, minkä lisäksi merellisen Helsingin markkinointia valmistellaan. Kaupunki selvittää jatkossa yhteistyössä esim. yrittäjien paikallisyhdistysten, kauppakamarin tai alueellisten teollisuus- tai yrittäjäyhdistysten kanssa, mitkä olemassa olevat tai uudet yritysalueet alueet voivat tulla kyseeseen yhteismarkkinoinnin kohteina.

Vastuuyksikkö

- EPOK-työryhmä

Osapuolet

- HKR
- Kaupunkisuunnitteluvirasto
- Kiinteistövirasto
- Talous- ja suunnittelukeskus: kehittämisosasto, elinkeinopalvelu

Toimenpide 2

Keski-Pasila on kaupungin toimitilarakentamisen avainalue. Sen toteutuksessa hyödynnetään Forum Viriämin Helsinki -hankkeen tarjoamia mahdollisuuksia.

Toteutus

Keski-Pasilaan on rakentumassa uudenlainen keskusta-alue. Alueen toteutuksen ohjaamiseksi ja koordinoimiseksi talous- ja suunnittelukeskukseen on perustettu Pasilan aluerakentamisprojekti.

Suunnittelun pääpaino on vuonna 2008 Pasilan rautatieaseman viereisessä metrokorttelissa, joka on alueen liikenteellinen ja kaupallinen keskus. Yrityksiä houkutellaan mukaan alueen suunnitteluun ja erilaisiin yhteistyöhankkeisiin mm. Helsingin kaupungin ja Forum Virium Helsingin järjestämän yrityksille suunnatun markkinointi- ja tiedotustilaisuuden avulla. Kaupungin ja Forum Virium Helsinki -hankkeen yhteistyönä toteutetaan pilottihanke, jossa luodaan Pasilan alueelle uudentyypiset vuorovaikutteisuuteen perustuvat hallintokuntarajat ylittävät internet-sivustot. Markkinoinnilla ja tiedotuksella vahvistetaan myös alueen imagoa Living Lab -alueena.

Kaupunki ja Forum Virium Helsinki jatkavat Spondan kanssa neuvotteluja Forum Virium Center -hankkeen toteutukseen liittyvistä toimitilaratkaisuista.

Vastuuyksikkö

- EPOK-työryhmä

Osapuolet

- Kaupunkisuunnitteluvirasto
- Kiinteistövirasto
- Talous- ja suunnittelukeskus: kehittämisosasto, elinkeinopalvelu

Toimenpide 3 *

Kaupunki myötävaikuttaa nopeiden liikenneyhteyksien aikaansaamiseksi Keski-Pasilasta keskustaan ja lentokentälle.

Toteutus

Pasilan ja keskustan välillä on tiheä junaliikenne matka-ajan ollessa viisi minuuttia. Metron yleissuunnitelma välille Kamppi-Pasila valmistuu alkuvuoden 2008 aikana. Pisara-radon yleissuunnitelma, jossa tarkistetaan maanalaisen ratalenkin linjaus ja korkeusasema, on tarkoitus laatia yhteistyössä Ratahallintokeskuksen (RHK) kanssa vuonna 2009.

RHK:n esiselvitys Helsingin ja Pietarin välisen nopean radan tulevaisuuden tarpeesta valmistuu puolestaan kesään 2008 mennessä. Työssä on selvitetty mm. mahdollisuutta linjata päärata keskustasta Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta ja johtaa sitä kautta myös idän suunnan uusi rata. Esiselvityksen tulosten pohjalta on tarkoitus aloittaa raideyhteyden (rautatie/metro) Pasila-lentoasema tarkempi suunnittelu. Hanke on tarkoitus sisällyttää seuraavaan koko Helsingin seudun kattavaan PLJ-suunnitelmaan, jonka valmistelu on alkanut. Seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistunee vuonna 2011.

Vastuuyksikkö

- Kaupunkisuunnitteluvirasto: liikennesuunnitteluosasto

Osapuolet

- HKL
- RHK
- YTV
- Vantaan kaupunki

Toimenpide 4 *

Kaupunki kiirehtii Keskustatunnelin suunnittelua.

Tilanne

Keskustatunnelin asemakaava samoin kuin tunnelin keskiosan hankesuunnitelma valmistuvat vuoden 2008 aikana.

Vastuuyksikkö

- Kaupunkisuunnitteluvirasto

Osapuolet

- HKR

Toimenpide 5

Yritysten sijoittumisen helpottamiseksi kaupunki lisää erityisesti kantakaupunkiin rajoittuvien toimitila-alueiden asemakaavoissa mahdollisuuksia rakentaa aikaisempaa enemmän pysäköintipaikkoja siten, että niiden määrä vastaa paremmin yritysten tarpeita ja on suhteessa päätieverkon välityskykyyn.

Toteutus

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi asukkaiden autopaikkojen uudet laskentaohjeet kesäkuussa 2007. Toimitilojen autopaikkojen uusiin laskentaohjeisiin liittyvät selvitykset ovat osoittautuneet arvioitua työläämmiksi. Ehdotus toimitilojen autopaikkojen uusiksi laskentaohjeiksi esitellään kaupunkisuunnittelulautakunnalle syksyn 2008 aikana. Tarkoituksena on, että lautakunta lähettää ehdotuksensa laskentaohjeiksi kaupunginhallituksen vahvistettaviksi. Vireille tulleiden yksittäisten toimitilahankkeiden asemakaavoissa on soveltuvin osin otettu huomioon toimenpiteessä esitetty tavoite.

Ohjeet linjauksen soveltamiseksi valmistuvat vuoden 2008 aikana.

Vastuuyksikkö

- Kaupunkisuunnitteluvirasto

Osapuolet

- Kiinteistövirasto
- Talous- ja suunnittelukeskus

Toimenpide 6 *

Kaupunki selvittää, miten se voi osaltaan toimia monipuolisen toimitilatarjonnan varmistamiseksi alueellaan.

Toteutus

Talous- ja suunnittelukeskus ja kiinteistövirasto selvittävät yhdessä alan toimijoiden kanssa, miten pk-yritysten toimitilatarpeet ja toimitilamarkkinoiden tarjonta eroavat ja millaisia kohtaanto-ongelmia esiintyy.

Selvitystyö käynnistyy syksyllä 2008.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Kaupunkisuunnitteluvirasto
- Kiinteistövirasto
- Helsingin seudun kauppakamari
- Helsingin Yrittäjät ry
- Rakennusliikkeet ja toimitilavälittäjät

Toimenpide 7 *

Helsinki toimii yhdessä naapurikaupunkien kanssa yhteisvastuullisesti seudun asuntotarjonnan lisäämiseksi ja monipuolistamiseksi.

Toteutus

Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen toteutusohjelma 2017 (MAL 2017 -ohjelma) hyväksyttiin MAL-neuvottelukunnassa 18.1.2008. Tavoitteena on toteuttaa Helsingin seudulle vuosittain yhteensä 12 000 – 13 000 asuntoa vuosina 2008 – 2017. Ohjelmassa on sovittu tuotantotavoitteista kunnittain. Yhteisvastuullisen asuntopolitiikan periaatteiden mukaisesti kunkin kunnan tuotannosta tulee toteuttaa 20 % valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantona. Ohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan valtuustokausittain. Helsingin seudun yhteistyökokous käsittelee ohjelmaa 6.3.2008.

Helsingin maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaa 2008 – 2017 on valmisteltu rinnan seudullisen ohjelman kanssa, joten ohjelmien tavoitteet ovat yhdensuuntaiset. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Helsingin maankäytön ja asumisen toteutusohjelman 13.2.2008.

Helsingin seudun kunnat ovat allekirjoittaneet valtion kanssa 18.1.2008 **aiesopimuksen** asunto- ja tonttitarjonnan lisäämiseksi Helsingin seudulla. Sopimuksen keskeiset tavoitteet koskevat tonttitarjonnan lisäämistä, kysyntää vastaavan asuntotuotannon ja -tarjonnan edistämistä sekä asuntotuotannon edellytyksenä olevien liikennehankkeiden oikea-aikaista toteuttamista osapuolten toimin. Tuotantotavoitteet ovat samat kuin Helsingin seudun kuntien yhteisesti sopimat MAL 2017 -ohjelman tavoitteet. Asuntotarjonnan monipuolistamiseksi sopimukseen sisältyy muun muassa uusi nk. välimalli vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon, jonka osuus on myös 20 % kokonaistuotannosta. Aiesopimuksen toteuttamista seurataan vuosittain.

Helsingin seudun kunnat järjestivät yhdessä ympäristöministeriön kanssa **kansainvälisen ideakilpailun** ”Greater Helsinki Vision 2050” Helsingin seudun tulevaisuuden, ml. asumisen, hahmottamiseksi. Helsingin seudun yhteistyökokous hyväksyi 6.3.2008 jatkotyön periaatteet: Helsingin seudun kuntien yhteinen visio Helsingin seudulle valmistuu vuoden 2009 alussa ja strategia laaditaan saman vuoden aikana.

Linjauksessa esitetty toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Vastuuyksiköt

- EPOK-työryhmä
- Talous- ja suunnittelukeskus: kehittämisosasto

Osapuolet

- Kaupungin eri hallintokunnat, erityisesti kaupunkisuunnitteluvirasto ja kiinteistövirasto
- Pääkaupunkiseudun kaupungit (Pääkaupunkiseudun neuvottelukunta ja MAL-työryhmä)
- Helsingin seudun kunnat (Helsingin seudun yhteistyökokous ja MAL -neuvottelukunta)
- Ympäristöministeriö
- Valtiovarainministeriö

Elinvoimainen keskusta-alue

Toimenpide 8

Kaupunki jatkaa toimenpiteitä keskustan vetovoiman ylläpitämiseksi käynnistämällä Kauputorin ympäristön suunnittelun ja kaupungintalokortteiden kehittämisen ns. vanhan kaupunginosan elävöittämiseksi.

Toteutus

Tavoitteena on saada Eteläsataman ranta-alueet niiden keskeisen sijainnin ja arvon edellyttämään kuntoon sekä paremmin kaupunkilaisten ja matkailijoidenkin käyttöön. Kaupunkisuunnitteluviraston tilaama konsulttityö alueiden käytön kehittämisestä valmistui helmikuussa 2008. Työssä on kartoitettu alueen eri tavoitteiden yhteensovittamista sekä mahdollisia uusia rakentamiskohteita ja rakentamisen määrää sekä ideoitu julkisen ympäristön kehittämismahdollisuuksia.

Katajanokalle mahdollisesta sijoittuvasta Artek-hotellista on valmistunut suunnitelmaluonnokset. Makasiiniterminaalin alueelle rakennettavaksi suunnitellusta hotellista on laadittu idealuonnokset.

Eteläsataman ideasuunnitelma samoin kuin ehdotetuista hotelli- ja muista hankkeista laaditut luonnossuunnitelmat julkistettiin tiedotustilaisuudessa 6.3.2008. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi Eteläsataman kehittämisen suunnitteluperiaatteet 10.4.2008.

Keskustan kehittämistä varten on käynnistetty alueprojekti, jonka vastuulla osataan on keskustan vetovoimaisuuden ylläpitäminen. Tämän lisäksi on perustettu Helsingin Leijona Oy -niminen projektikehitysyhtiö, joka vastaa kaupungintalokortteiden elävöittämisestä sekä hallintokäytöstä vapautuvien, edelleen vuokrattavien tilojen hallinnoinnista.

Kaupungintalokortteiden kehittämisen edellyttämät asemakaavan muutokset ovat vireillä. Kiinteistölautakunta on vuokrannut ensimmäiset tilat Helsingin Leijona Oy:lle, jonka johdolla parhaillaan suunnitellaan tilojen uutta toimintakonseptia. Yhtiö on myös käynnistänyt kaupungintalokortteiden projektikehityssiiketaloussuunnitelman laatimisen. Työssä hyödynnetään vuoden 2006 lopussa valmistunutta konsepti- ja ideasuunnitelmaa.

Toimenpiteen edellyttämät suunnittelutyöt ovat käynnissä. Hankkeiden toteutus jatkuu useita vuosia.

Vastuuyksikkö

- EPOK-työryhmä

Osapuolet

- Kaupunkisuunnitteluvirasto
- Kiinteistövirasto
- Talous- ja suunnittelukeskus: kehittämisosasto, elinkeinopalvelu

Toimenpide 9 *

Kaupunki vaikuttaa keskustassa toimiviin yrityksiin ja kiinteistönomistajiin yhteisten markkinointitoimenpiteiden käynnistämiseksi.

Toteutus

Keskustassa asiointiin mielletään liittyvän puutteita etenkin alueen *saavutettavuudessa* (pysäköintipaikkojen vähäisyys). Vääriä mielikuvia voidaan poistaa ja keskustan palveluita ja saavutettavuutta markkinoida alueen yritysten ja kiinteistönomistajien yhteisillä toimenpiteillä, joihin voi kuulua mm. opasteet, markkinointi-iskut sekä esitteet ja tiedottaminen.

Kaupunki selvittää vuoden 2009 aikana yhteistyössä Helsingin seudun kauppakamarin, Kanta-Helsingin yrittäjien sekä muiden toimijoiden kanssa alueen yritysten ja kiinteistönomistajien halukkuutta ryhtyä toimenpiteisiin keskustan saavutettavuuden markkinoimiseksi.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: kehittämisosasto, elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Kaupunkisuunnitteluvirasto
- Kiinteistövirasto
- Helsingin seudun kauppakamari, Kanta-Helsingin yrittäjät ry
- Alueella toimivat yritysten ja kiinteistönomistajien markkinointi- ja yhteistyöorganisaatiot ym.

Tapahtumien kaupunki

Toimenpide 10

Kaupunki käynnistää yhdessä pääkaupunkiseudun markkinointiyhtiön (Greater Helsinki Promotion Ltd) kanssa toimenpiteet merkittävien kansallisten ja kansainvälisten tapahtumien saamiseksi pääkaupunkiseudulle. Samalla kaupunki kehittää tapahtumia, koordinoi tapahtumien järjestämistä sekä auttaa ulkopuolisia tapahtuman järjestäjiä.

Toteutus

Tapahtumayksikkö aloitti toimintansa osana talous- ja suunnittelukeskuksen elinkeinopalvelua vuoden 2008 alusta, jolloin yksikköön siirtyi kolme henkilöä hallintokeskuksen viestinnästä. Tapahtumapäällikkö aloitti yksikön vetäjänä 10.3.2008.

Tapahtumayksikön tehtävänä on

- toimivan ja ajanmukaisen tapahtumastrategian luominen,
- järjestää kaupunginjohtajan erikseen päättämät kotimaiset ja ulkomaiset tapahtumat,
- ylläpitää kaupungin valmiutta hakea kansainvälisiä suurtapahtumia sekä
- kehittää ja ylläpitää ulkopuolisille tapahtumajärjestäjille suunnattuja palveluita.

Elinkeinopalvelun ja eri virastojen tapaamisissa syksyllä 2007 keskusteltiin toimenpiteistä kaupungin eri yksiköiden yhteistyön tehostamiseksi tapahtumajärjestelyissä. Kevään 2008 aikana asetetaan keskushallinnon ja tapahtumien kannalta keskeisten hallintokuntien edustajista koostuva yhteistyöryhmä, joka toimii tapahtumayksikön tukena edistämällä Helsingin tapahtumallisuutta.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Greater Helsinki Promotion Ltd
- Hallintokeskus
- HKL
- HKR
- Liikuntavirasto
- Kiinteistövirasto
- Kulttuuriasiakeskus
- Nuorisoasiainkeskus
- Pelastuslaitos
- Ympäristökeskus
- Tapahtumajärjestäjät

Toimenpide 11 *

Kaupunki hyödyntää rakennettavan Musiikki-talon ja muiden Töölönlahden kulttuurilaitosten tarjoamat mahdollisuudet sekä panostaa Töölönlahden alueelle rakennettavan Finlandiapuiston toteuttamiseen.

Toteutus

Töölönlahden aluerakentamisprojekti valmistelee yhteistyössä eri toimijoiden kanssa toimenpiteitä tulevan aluekokonaisuuden toteuttamiseksi: Finlandiapuiston eteläosan yleisten alueiden suunnittelu on loppusuoralla. Myös alueelle sijoittuva tanssimakasiinin suunnittelu etenee, minkä lisäksi satamaradan poistumisen myötä vapautuvan ratakuilun hyödyntämistä valmistellaan.

Alueelle on tulossa erilaista kansalais-, kulttuuri- ja ulkoilutoimintaa mahdollistavaa infrastruktuuria. Musiikkitalon rakentamisen sekä puistotöiden edetessä alueella järjestetään yhä enemmän erilaisia tapahtumia, joissa hyödynnetään alueen toteutumista vaihe vaiheelta konkreettisia toimenpiteitä.

Finlandiapuiston toimijoiden markkinointi- ja viestintäyhteistyö on jatkunut. Hanke sai mm. oman visuaalisen ilmeensä sekä omat internet-sivunsa vuonna 2007. Alueen internet-portaalia kehitetään nykyistä informatiivisemmiksi, vuorovaikutteisemmiksi sekä ideointiin ja osallistumiseen houkuttelevaksi. Tavoitteena on tehdä Finlandiapuistosta maan johtava kulttuuri- ja virkistätymiskeskus.

Alueen rakentaminen kokonaisuudessaan jatkuu vuoteen 2015 asti.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: kehittämisosasto

Osapuolet

- HKR
- Liikuntavirasto
- Kaupunkisuunnitteluvirasto
- Kiinteistövirasto
- Kulttuuriasiainkeskus
- Töölönlahden kulttuurilaitokset ja muut toimijat

Toimenpide 12 *

Kaupunki luo edellytykset Helsingin Juhlaviikot -tapahtuman laajentamiseksi ja kehittämiseksi kansainvälisemmäksi sekä selvittää mahdollisuudet toteuttaa biennaali-tyyppinen tapahtuma esimerkiksi Juhlaviikkojen yhteydessä.

Toteutus

Helsingin juhlaviikot uudisti toimintaansa vuoden 2007 aikana. Toiminnan kehittyminen näkyi ennen muuta kolmella sektorilla:

- Taiteiden yö ja muut kaupunkitapahtumat
- Esittävien taiteiden (tanssi, teatteri, sirkus) ohjelmisto
- Yhteistyö Juhlaviikko-sateenvarjon alla olevien muiden festivaalien kanssa.

Kaupunginhallitus myönsi Juhlaviikoille 500 000 euron avustuksen helmikuussa 2007. Juhlaviikkojen saama lisäavustus auttoi festivaalia uudistamaan tarjontaansa ja terävöittämään ohjelmiston profiilia. Lisääntynyt tarjonta lisäsi lippu- ja muita tuloja noin 300 000 euroa. Juhlaviikkojen kävijämäärää kasvoi noin 50 000 hengellä ja myytyjen lippujen määrä noin 20 000 kappaleella. Juhlaviikot onkin Suomen suurin festivaali.

Vuonna 2007 tehdyn kävijätutkimuksen mukaan Juhlaviikot houkuttelevat poikkeuksellisen runsaasti uutta yleisöä kulttuurin käyttäjiksi. Juhlaviikot on tutkimuksen mukaan myös yhteisöllinen tapahtuma, sillä yli 80 prosenttia kävijöistä tulee tapahtumaan perheenjäsenen tai ystävien kanssa.

Kansainvälinen kiinnostus oli vuonna 2007 jonkin verran aikaisempaa laajempaa, esimerkiksi Tallinnasta ja Pietarista tuli matkailijoita ja lehdistöä nimenomaan festivaalia seuraamaan. Tavoitteena on edelleen kehittää Juhlaviikoista Itämeren alueen keskeinen taidefestivaali.

Kaupunki on myöntänyt Juhlaviikoille vastaavan lisäavustuksen myös vuodelle 2008. Niin ikään Opetusministeriö on lisännyt avustustaan Juhlaviikoille 20 prosentilla vuonna 2008.

Jatkossa Juhlaviikkojen tarkoitus on pyrkiä yhteistyöhön myös alueellisten toimijoiden kuten Uudenmaan liiton kanssa. Toiminnan syventyessä ja tullessa aidosti kansainvälisemmäksi myös mahdollisuudet EU:n kulttuuritukiin kasvavat. Määrätietoinen kehitysstrategian jatkaminen kasvattaa pidemmällä aikavälillä huomattavasti myös yritysyrityksiä. Juhlaviikkojen aloittama kehityssuunta toteutuu jatkuaan yhä selvemmin elinkeinostrategian tavoitteita.

Vastuuyksikkö

- Helsingin Juhlaviikot

Osapuolet

- Kiinteistövirasto
- Kulttuuriasiainkeskus
- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu
- Greater Helsinki Promotion Ltd.
- Helsingin seudun kulttuurilaitokset ja kulttuurialan toimijat

LAADUKKAIDEN PALVELUIDEN KESKITTYMÄ

Vahvat kasvualat

Toimenpiteet 13 ja 14

Kaupungin elinkeinopolitiikassa painopistealueita ovat tietointensiiviset liike-elämän palvelut, luovat alat ja matkailu. Kaupunki sitoutuu kehittämään valittujen painopistealojen toimitaedlytyksiä.

Kaupunki käynnistää tietointensiivisten palveluiden toimialaohjelman Ruoholahden alueella yhteistyössä Culminatumin sekä perustettavan yritysryhmän kanssa.

Toteutus

Tietointensiivisten liike-elämän palveluiden (Knowledge Intensive Business Services, KIBS) toimialan kehittämistoimenpiteet toteutetaan yhteistyössä Culminatun Ltd Oy:n kanssa.

Liike-elämän palveluyritysten rekrytointi em. kehitysohjelmaan alkoi syyskuussa 2007. KIBS-forum, joka kokoaa yhteen ja verkottaa osaamisintensiivisiä liike-elämän palvelualoja edustavia yrityksiä, aloitti toimintansa marraskuussa 2007. Tekesin Serve-ohjelma toimii forumin yhteistyötahona. Helsingin kaupunki on tukenut foorumin käynnistämistä 40 000 eurolla.

KIBS-forumiin oli vuoden 2007 loppuun mennessä liittynyt 23 liike-elämän palveluyritystä. Kehitysohjelmaan sisällön ja teemojen kartoitus tapahtui yritysten rekrytoinnin yhteydessä.

Järjestäytymistyöpajassa 17.12.2007 jäsenyritykset päättivät käynnistää seuraavat liiketoiminnan kannalta keskeiset teemaryhmät:

- julkiset hankinnat,
- verkottuneet liiketoimintamallit,
- palveluinnovaatiot ja service design,
- palvelujen tuotteistaminen,
- myynti sekä
- palvelujen sähköistäminen.

Neuvottelut korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä tutkimuslaitosten yhteistyöstä teemaryhmien kanssa on aloitettu.

Tietointensiivisten liike-elämän palveluiden kehitysohjelma jatkuu vuoden 2009 loppuun.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Culminatun Ltd Oy

Toimenpide 15

Kaupunki kehittää osaltaan matkailun ja siihen kiinteästi liittyvien elinkeinojen toimintaedellytyksiä tiiviissä yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa:

- Kaupunki selvittää matkailutuotteiden ja -palveluiden kysyntää sekä toteuttamismahdollisuuksia. Kaupunki käynnistää tarvittaessa toimenpiteet merellisten matkailupalveluiden edellyttämien kynnysinvestointien aikaansaamiseksi.
- Kaupunki selvittää alan toimijoiden kanssa mahdollisuudet lisätä Helsingin osuutta risteilymatkailun kotisatamana. Samalla kaupunki selvittää, mitä investointeja kotisatamatoiminta edellyttää.

Toteutus

Helsingin matkailu kasvoi tuoreimpien tilastotietojen mukaan vuonna 2007 selvästi voimakkaammin kuin Euroopan kaupungeissa keskimäärin. Kasvu jatkui vahvana myös alkuvuonna 2008. Positiivisen kehityksen jatkuminen edellyttää saavutettavuuden parantamista edelleen. Kaupungin eri toimijoiden yhteistyön lisäämistä ja tiivistämistä matkailun toimintaedellytysten kehittämiseksi käsiteltiin useissa elinkeinopalvelun virastotapaamisissa syksyn 2007 aikana.

Merellisten palveluiden kehittäminen koskettaa useita kaupungin virastoja ja liikelaitoksia. Edistääkseen merellisten matkailupalvelujen kehittymistä kaupunki on hakenut EAKR-rahoitusta Merellisten palveluiden -työryhmän vuonna 2001 tekemän selvityksen saattamiseksi ajan tasalle. Hankkeen tavoitteena on selvittää merellisten palveluiden kehittämistarve ja se, miten nykyisiä matkailu- ja virkistyspalvelujen tarjontaa voitaisiin monipuolistaa. Selvityksen jälkeen on tarkoitus käynnistää varsinainen merellisten palveluiden kehittämisprojekti.

Eri toimijat ovat monin tavoin edistäneet Helsingin kehittymistä kansainvälisenä risteilysatamana. Helsingin suosio risteilymatkailukohteena onkin edelleen kasvussa: kesällä 2008 kaupunkiin on tulossa 275 risteilijää, kun niitä vuonna 2007 oli vain noin 240. Lisäksi kaksi varustamoaa käyttää Helsinkiä kesällä 2008 ns. vaihtosatamana: lähes 20 kertaa 800 – 2000 matkustajaa joko aloittaa matkansa Helsingistä tai päättää Itämeren risteilynsä kaupunkiin. Helsingin Satama toteuttaa tätä varten Länsisatamaan väliaikaiset terminaalitilat, mutta Hernesaaren kaavoituksessa varaudutaan pysyvän terminaalin toteuttamiseen alueelle.

Myös Helsingin kilpailukykyä kansainvälisenä kongressi- ja kokouskaupunkina on edistetty: elinkeinopalvelun matkailu- ja kongressitoimisto, HKL ja YTV käyvät neuvotteluja mahdollisuudesta tarjota suurten kongressien osallistujille ilmainen joukkoliikennelippu.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Kaupungin eri hallintokunnat, erityisesti Helsingin Satama, kaupunkisuunnitteluvirasto, kiinteistövirasto, liikuntavirasto ja rakennusvirasto
- Matkailun edistämiskeskus
- Pääkaupunkiseudun kaupungit
- Matkailualan yritykset ja yrittäjäjärjestöt
- Uudenmaan Liitto
- Finavia, Forum Virium, Metro-OSKE, Suomenlinnan hoitokunta, Seurasaari, Tekes

Julkiset palvelut innovaatioiden kasvualustana

Toimenpide 16 *

Kaupunki kehittää hankintapolitiikkaa tukemaan innovaatioiden syntymistä ja käyttöönottoa sekä innostaa hallintokuntia etsimään innovatiivisia toimintamalleja hankinnoissaan.

Toteutus

Innovatiiviset hankinnat ja toisaalta niiden vaikeus nousivat esille monissa eri vi-rastotapaamisissa syksyllä 2007. Kaupungin hankintastrategian sisältöä ollaan uudistamassa vuoden 2008 aikana. Työssä huomioidaan tarve tuoda innovatiivisuusnäkökulma kaupungin hankintoihin. Hallintokuntia rohkaistaan muutenkin innovatiivisten hankintojen tekemiseen.

Hankintakeskus on eri yhteyksissä tuonut esiin tarpeen lisätä innovatiivisia toimintamalleja hankinnoissa. Hankintakeskus on osallistunut innovatiivista hankintaa käsitteleviin tilaisuuksiin ja kehitysprojekteihin. Hankintakeskus ja muut asianosaiset tahot kaupungin organisaatiossa osallistuvat myös jatkossa innovatiivisiin hankintoihin liittyvään kansalliseen ja kansainväliseen kehitystyöhön.

Kilpailullinen neuvottelumenettely on hankintalaissa esitetty uusi menettelytapa, joka mahdollistaa innovaatioiden huomioimisen hankinnoissa sekä yksityisen ja julkisen sektorin tiiviimmän yhteistyön hankintaprosessin aikana.

Culminatum Ltd Oy on suunnitellut menettelyn käyttöä edistävän hankkeen, jonka tarkoituksena on lisätä tietoutta hyödyntää hankintalain sallimia mahdollisuuksia. Tavoitteena on kehittää mm. toimintakulttuuria, osaamista ja menetelmiä innovatiivisten ratkaisujen löytämiseksi julkisissa palveluhankinnoissa. Innovaatioiden edistämisen kannalta avainasemassa on ostajaosaamisen parantaminen ja ostajaorganisaatioiden oman innovaatio- ja yhteistyökyvyn vahvistaminen. Pääkaupunkiseudulla toteutettavan hankkeen projektipäällikkö aloitti tehtävässään 25.2.2008.

Vastuuyksikkö

- Hankintakeskus

Osapuolet

- Kaupungin hallintokunnat: hankintastrategiayhteyshenkilöt
- Culminatum Ltd Oy

Toimenpide 17 *

Kaupunki panostaa henkilöstönsä hankintaosaamisen kehittämiseen.

Toteutus

Hankintaosaamista on kehitetty järjestämällä hankintakoulutusta sekä kaupungin sisällä että pääkaupunkiseudulla yhteisesti ja levittämällä hyviä käytäntöjä. Koulutuksen järjestämiseen ovat osallistuneet hankintakeskus, hallintokeskuk-sen oikeuspalvelut ja henkilöstökeskuksen kehittämisspalvelut.

Koulutusyhteistyötä ja hankintaprosessien kehittämistyötä jatketaan. Lisäksi hankintakeskus valmistelee kaupungin intranettiin hankintakäsikirjaa ja kehittää yhdessä oikeuspalvelujen kanssa tarjouspyyntö- ja sopimusmalleja sekä hyviä hankintakäytäntöjä hankintojen toteuttamisen tueksi.

Vastuuyksikkö

- Hankintakeskus

Osapuolet

- Henkilöstökeskus: kehittämispalvelut
- Hallintokeskus: oikeuspalvelut

Toimenpide 18 *

Kaupunki järjestää hankinnoista koulutusta yrityksille yleisesti sekä erityisesti sosiaali- ja terveysalan yrityksille.

Toteutus

Hankintakeskus on järjestänyt yhteistyössä Helsingin Yrittäjät ry:n kanssa yrittäjille suunnattuja koulutustilaisuuksia. Helsingin Yrittäjät on käynnistänyt yhteistyössä kaupungin sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen kanssa Palveleva Helsinki -hankkeen, jolla pyritään löytämään uusia yhteistyötapoja ja -mahdollisuuksia sosiaali- ja terveyssektorin palvelutuotantoon.

Yhteistyötä Helsingin Yrittäjien ja muiden sidosryhmien kanssa jatketaan. Hankintakeskus järjestää lisäksi tarpeen mukaan muita koulutus- tai neuvontatilaisuuksia materiaali- ja palvelutoimittajille sekä yrityksille.

Vastuuyksikkö

- Hankintakeskus

Osapuolet

- Sosiaalivirasto
- Terveyskeskus
- Helsingin Yrittäjät ry

Toimenpide 19

Kaupungin hallintokunnat käyttävät innovaatiotoiminnassaan hyväksi Forum Virium Helsinki -hankkeessa mukana olevien yritysten tarjoamia mahdollisuuksia.

Toteutus

Elinkeinostrategian tavoitteena on rohkaista kaupungin hallintokuntia uudistamaan omaa toimintaansa ja etsimään innovaatioita yhdessä yritysten ja korkeakoulujen kanssa mm. Tekesin rahoitusta hyödyntäen. Kaupunginhallitus on viimeksi 14.1.2008 tukenut Innovaatorahastosta virastojen ja liikelaitosten tämän kaltaisia kehittämishankkeita.

Forum Virium Helsingin puitteissa käynnistyneiden hankkeiden lähtökohtana on ollut hallintokuntien itse havaitsemat tai suunnitteluprosessin aikana havaitut uudistustarpeet sekä kaupunkilaisten odotukset. Merkittävimmät hankekokonaisuudet ovat Terveellinen kaupunginosa ja liikennetietoalusta HITS (Helsinki Intelligent Traffic System).

Forum Virium Helsingin toimisto on ottanut vuoden 2008 painopisteeksi em. näiden hankkeiden edistämisen. Myös opetustoimen piirissä hankevalmisteluja jatketaan. Useita hallintokuntia yhdistävä Ubiikki-Helsinki hanke jatkaa kattaen mm. kaupunkitapahtumien monimediajakelun liikkuviin päätelaitteisiin.

Hallintokuntien ja Forum Virium -yritysten yhteistyötä tiivistetään vuoden 2008 aikana mm. järjestämällä teemakohtaisia työpajoja uusien hankkeiden käynnistämiseksi.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Forum Virium Helsinki -hanke

Toimenpide 20 *

Kaupunki kehittää innovaatorahastoa tukemaan palvelutuotannon uudistushankkeita, joissa yhdistetään korkeakoulujen ja yritysten osaamista sekä Tekesin rahoitusta.

Toteutus

Helsingin kaupungin innovaatorahasto perustettiin vuonna 2002. Rahaston tarkoituksena on Helsingin osaamisperustan vahvistaminen yhteistyössä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa. Varoja käytetään joko kaupungin toimesta tai yhteistyössä muiden osapuolien kanssa toteutettavien tulevaisuuden elinkeinoperustaa luovien investointihankkeiden ja projektien rahoitukseen. Innovaatorahastosta on rahoitettu yhteensä yli 20 hanketta vuodesta 2006 alkaen.

Kaupunki rahoittaa jatkossakin innovaatorahaston kautta ensisijaisesti sellaisia palvelutuotannon kehittämis- ja uudistamishankkeita, joissa yhdistyvät yritysten sekä korkeakoulujen ja yliopistojen osaaminen sekä muu julkinen tai yksityinen hankerahoitus.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus

Osapuolet

- Muut hallintokunnat
- Yliopistot ja korkeakoulut
- Tekes

MAAILMANLUOKAN INNOVAATIO- JA LIIKETOIMINTAKESKUS

Huippuosaamisen keskittyminen

Toimenpide 21

Kaupunki sitoutuu yhdessä naapurikaupunkien ja korkeakoulujen kanssa alkavan osaamiskeskusohjelman 2007–2013 toteuttamiseen.

Toteutus

Pääkaupunkiseudulla ohjelmakauden 2007–2013 osaamiskeskustoiminnan toteutuksesta vastaa Culminatum Ltd Oy. Ohjelmaa toteutetaan kahta osaamisalaa lukuun ottamatta pääsääntöisesti yhtiön omalla organisaatiolla.

Alueen osaamiskeskusohjelman perusrahoitus vuonna 2007 oli 2 320 000 euroa, josta puolet tuli valtiolta. Helsingin kaupungin osuus perusrahoituksesta oli noin 425 000 euroa.

Talous- ja suunnittelukeskuksen elinkeinopalvelu huolehtii, että osaamiskeskusohjelma toteuttaa Helsingin kaupungin elinkeinostrategiaa. Helsingin kaupungilla on edustus asumisen, digitaalisten sisältöjen, matkailun ja elämystuotannon, Health Bio -terveyden ja ympäristötekniikan osaamiskeskusten ohjausryhmissä sekä osaamiskeskusohjelmaa kokonaisuutena johtavassa Uudenmaanosaamiskeskusryhmässä.

Asumisen osaamisklusteri

Uudenmaan asumisen osaamisklusterin kärkiteemoja ohjelmakaudelle ovat kaupunkiasumisen konseptit, ihmisten ja kiinteistöjen elämänsykli, elinkaari-pohjaiset toteutusmallit sekä informaatiotekniikan soveltaminen asuinrakentamiseen. Osaamiskeskus toimii klusterin kansallisena koordinaattorina.

Toiminnan alkuvaiheessa on keskitytty kärkiteemojen hankevalmisteluihin, TEKES-rahoitteisiin tutkimushankkeisiin sekä viestintään ja verkostoitumiseen. Ihmisten ja kiinteistöjen elämänsykli -teeman alla on yhdessä ympäristöministeriön kanssa valmisteltu asumisen uusien palvelumuotojen kehittämistä edistävää hanketta, joka rakentaisi edellytyksiä uuden palveluliiketoiminnan kehittymiselle asuinrakennusten peruseräparannus- ja korjaustoiminnassa.

Digibusiness osaamisklusteri

Uudenmaan osaamiskeskus on vastuussa klusterin kansainvälistymisestä ja liiketoimintakonsepteista sekä liiketoiminnan vahvistamisesta. Lisäksi Uudenmaan osaamiskeskus ylläpitää verkkopalveluita, kokoaa toimialatietoa kansallisesti ja toimii klusterin kansallisena koordinaattorina.

Uudenmaan osaamiskeskus keskittyy tietointensiivisiin ja monimediallisiin palveluihin painottuviin digitaalisiin sisältöihin. Toimialan määrittelyhanke on tarkoitus saattaa valmiiksi vuoden 2008 aikana. Pk-yritysten osaamista on lisätty kasvuvuorokasvu-ohjelman avulla. Valmennukseen valituille 20 kasvuhakuiselle yritykselle annettiin kasvu-, kansainvälistymis- ja rahoitusvalmennusta.

Elintarvikekehityksen osaamisklusteri

Uudenmaan osaamiskeskuksen kärkiteemoja ovat terveyttä ylläpitävät ja edistävät elintarvikkeet, elintarvikealan uudet palvelut sekä riskienhallinta ja turvallisuuden kehittäminen koko elintarvikeketjussa. Uudenmaan osaamiskeskuksen erityisenä painopisteenä ovat tuotteiden ja palveluiden kaupallistaminen, kansainvälinen liiketoiminta sekä innovaatioprosessit.

Osaamiskeskus jatkaa aiemmin käynnistettyjä pk-yritysten imagon ja jakelukanavan kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä ja valmisteleo uusia kärkiteemaan liittyviä hankkeita. Yksi uusista rahoitushakuvaiheessa olevista hankkeista tähtää suomalaisen ruokaturvallisuusosaamisen konseptointiin kansainvälisiä markkinoita kiinnostavaksi kokonaisuudeksi.

Health Bio- terveyden osaamisklusteri

Uudenmaan HealthBio osaamiskeskuksen painopisteet ovat uudet liiketoimintamahdollisuudet ja kansainvälistäminen, alueellisen innovaatioympäristön kehittäminen sekä poikkitieteellisyuden lisääminen.

Osaamiskeskus on jatkanut jo aiemmin käynnistynyttä pääkaupunkiseudun molekyyliääketieteen kaupallistamiskartoitusta, jossa on selvitetty alueella sijaitsevien alan huippututkimusryhmien kaupallista potentiaalia. Osaamiskeskus osallistuu EU:n Boost Biosystems -hankkeeseen, joka tähtää bio- ja nanoteknologian alan toimijoiden tiiviimpään yhteistyöhön. Tarkoituksena on muodostaa perusta kattavalle bio- ja nanoteknologia-alan klusterille.

Hyvinvoinnin osaamisklusteri

Uudenmaan hyvinvoinnin osaamisklusterin tavoitteena on tuottaa lisäarvoa yritysten tuotteisiin kehittämällä sovelluksia hyvinvointisektorille, luomalla sovelluksista palveluita ja kehittämällä niistä kansainvälisesti kiinnostavia konsepteja. Toimintatapana painotetaan systemaattisten prosessien luomista ja painopisteinä ovat yritykset. Osaamiskeskus tekee aktiivista yhteistyötä mm. Finpron, Tekesin ja TE-keskusten kanssa.

Osaamiskeskus on vuoden 2007 aikana osallistunut Well Life Centerin toiminnan käynnistämiseen ja konseptointiin. Kaupunkiohjelman kanssa on meneillään vanhusten itsenäistä selviytymistä tukeva hanke ja innovatiivisten lastensuojeluohjelmien hanke. Osaamiskeskus on osallistunut myös hyvinvoinnin strategisen huippuosaamisen keskittymän suunnitteluun.

Jokapaikan tietotekniikan osaamisklusteri

Uudenmaan jokapaikan tietotekniikan klusterin osaamisalat ovat asiakastomiasovellukset ja ohjelmistoliiketoiminta. Strategiset tavoitteet ovat ICT:n hyödyntämisen kiihdyttäminen, kehittämisen nopeuttaminen globaaliksi liiketoiminnaksi sekä uusien teknologioiden kehittämisen tukeminen.

Uudenmaan klusteri vastaa Innovaatioareena-prosessista ja ennakoitotoiminnasta. Innovaatioareena-prosessia on pilotoitu Uudellamaalla Tositoimiva ympäristö – Senioriasumisen teeman alla.

Matkailun ja elämystuotannon osaamisklusteri

Matkailun ja elämystuotannon osaamiskeskus, Metro-OSKE, edistää osaltaan koko matkailun ja elämystuotannon klusterin tavoitetta, jonka mukaan Suomessa toimisi kysyntälähtöinen, kansainvälisillä markkinoilla kilpailukykyinen matkailu- ja elämysteollisuusklusteri.

Vantaan Aviapolis-alueella on käynnissä hanke, jossa tavoitteena on kehittää palveluita myös läheltä lentokenttää niille matkailijoille, jotka viipyvät Suomessa vain muutaman tunnin. Hotel Haagan ja sen yhteistyökumppaneiden sekä Haa-ga-Helia ammattikorkeakoulun kanssa toteutetaan Huomisen hotelli – hanke, jossa on suunniteltu kaksi huipputeknologialla varustettua hotellihuonetta. Helsingin kaupungin matkailutoimisto on ollut mukana Experience Design in City Tourism -hankkeessa, jossa selvitettiin vertailututkimuksella matkailijoiden kokemuksia 14:ssä Itämeren kaupungissa.

Nanoteknologian osaamisklusteri

Uudenmaan klusterin painopisteeksi on nimetty nano- ja mikrosysteemit sekä kansainväliset klusterit. Vuonna 2007 osaamiskeskus valmisteli ”Nano Pumppu” -hanketta, jossa tarkoituksena on tehostaa uusien kaupallistamismahdollisuuksien tunnistamista ja jalkauttaa nanoteknologiaa uudistamaan pk-yritysten toimintaa.

Uudenmaan osaamiskeskus isännöi hiukkasfoorumia, joka toimii alan verkottajana, innovaatioalustana sekä tukee ja edistää hiukkasiin liittyvää kaupallisen potentiaalin hyödyntämistä. Osaamiskeskus on osallistunut Metro-OSKEN kanssa Tulevaisuuden Hotelli -hankkeeseen.

Ympäristötekniikan osaamisklusteri

Uudenmaan ympäristötekniikan osaamiskeskuksen fokusalueet ovat ympäristömonitorointi, energiatehokkuus urbaanissa ympäristössä, öljyntorjunnan viennin kehittäminen sekä ympäristöalan veturiyritysten ja pk-yritysten verkostoyhteistyön vahvistaminen viennissä.

Energiatehokkuus teeman puitteissa on koottu yritysverkostoa sekä tuotettu yritysesite Finnish Environmental Cluster for China -hankkeelle. Yhteistyössä TKK:n ja Vantaan kaupungin kanssa on aloitettu energiatehokkaan aluerakentamisen hankkeen valmistelu. Innovaatioiden kartoittamiseksi ja arvioimiseksi on kehitetty Cleantech-innovaatioista liiketoimintaa -hanke.

Käynnissä oleva osaamiskeskusohjelma jatkuu vuoden 2013 loppuun.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Culminatum Ltd Oy
- Forum Virium Helsinki -hanke
- Helsinki Business and Science Park
- Greenet Finland ry

Toimenpide 22 *

Kaupunki huolehtii kolmikantayhteistyön kehittämisestä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa vahvistamalla seudullista kehittämissyhtiö Culminatun.

Toteutus

Korkeakoulujen, elinkeinoelämän ja kaupunkien tiivis yhteistyö on Helsingin seudun kansainvälisen kilpailukyvyn edellytys. Em. osapuolten yhteisesti omistama kehitysyritys Culminatum on osoittautunut hyväksi työkaluksi yhteistyön toteuttamisessa. Helsingin kaupunki huolehtii yhdessä pääkaupunkiseudun muiden kuntien kanssa yhtiön toimintaedellytyksistä yhteisen useampivuotisen runkosopimuksen muodossa. Culminatum toteuttaa sopimuksen perusteella kaupunkien yhteisen elinkeinopolitiikan hankkeita. Valmisteilla olevan Metropolialueen kilpailukykystrategian on määrä valmistua kesäkuussa 2008. Lisäksi Helsinki ja muut pääkaupunkiseudun kunnat rahoittavat Culminatumin toteuttamaa Uudenmaan osaamiskeskusohjelmaa.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu
-

Osapuolet

- Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit sekä Uudenmaan liitto
- Yliopistot ja korkeakoulut
- Helsingin seudun kauppakamari

Toimenpide 23

Kaupunki vahvistaa Viikin tiedepuisto -konseptia ja kehittää Helsinki Business and Science Parkista Suomen parhaimman tiedepuistoalueen toimialallaan.

Toteutus

Helsinki Business and Science Park Oy Ltd (HBSP) on Helsingin kaupungin, Helsingin yliopiston, Sitran, opetusministeriön ja eräiden teollisuusliittojen yhteisesti omistama tiedepuistoyhtiö. HBSP auttaa yrityksiä hyödyntämään tutkimuslähtöisiä innovaatioita tarjoamalla liiketoiminnan kehityspalveluita sekä alkaville että kasvuyrityksille. Yhtiö on toistaiseksi keskittynyt tarjoamaan alkaville bio- ja elintarvikealan yrityksille yrityshautomon palveluja Viikin tiedepuistossa.

HBSP sai vuonna 2007 johdettavakseen Uudenmaan osaamiskeskusohjelmaan kuuluvan elintarvikealan kehitysohjelman. Lisäksi yhtiö laajensi vuoden 2007 lopussa toimintaansa kasvuyritysten liiketoimintapalveluihin ja palkkasi Helsingin kaupungin tuella liiketoimintajohtajan. Kaupunki on vuoden 2008 talousarviossa varautunut tukemaan HBSP:a bio- ja elintarvikealan kasvunvalmennuksen jatkamiseksi. Yhtiön toiminta laajenee keväällä 2008 Meilahden kampukselle, johon valmistuu yritystalo.

HBSP:n alaisuudessa toimii Helsinki Reach Centre, joka osaltaan vahvistaa EU:n kemikaaliviraston kerrannaisvaikutuksia alueella. Helsingissä järjestetään toukokuussa 2008 laaja kansainvälinen konferenssi kemikaaliturvallisuudesta.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Helsingin yliopiston
- Opetusministeriö
- Sitra

Toimenpiteet 24 ja 25 *

Kaupunki tehostaa yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa tehtävää yhteistyötä yliopistoneuvottelukunnan puitteissa Helsingin Yliopiston kanssa, Innovatiivinen kaupunki -hankkeessa Teknillisen korkeakoulun kanssa sekä kumppanuussopimuksen puitteissa Helsingin kaupakorkeakoulun kanssa.

Kaupunki selvittää tarvetta perustaa kaupungin yliopistoyhteistyötä koordinoiva yhteinen Innovaatio-foorumi.

Toteutus

Helsingin kaupungin ja Helsingin yliopiston neuvottelukunnan piirissä synnytetty kaupunkitutkimusprojekti käsittää kaupunkitutkimusohjelman ja -professuurit. Tutkimusprojektissa on mukana myös Teknillinen korkeakoulu ja opetusministeriö sekä eräitä muita kaupunkeja. Nykyinen sopimus päättyy vuoden 2010 lopussa, joskin valmistelu projektin jatkamiseksi käynnistyy syksyllä 2008.

Helsingin kaupunki on yhteistyössä Teknillisen korkeakoulun kanssa katalysoinut pääkaupunkiseudun kestävästä kehitystä edistävää tutkimus- ja kehittämistoimintaa Innovatiivinen kaupunki® -ohjelman puitteissa vuodesta 2001 alkaen. Tutkimus- ja kehittämissuhteita on käynnistynyt tähän mennessä yhteensä 27 ja niiden yhteenlaskettu rahoitus on runsaat 12 miljoonaa euroa. Vuonna 2007 käynnistyi seitsemän yhteistyöprojektia ja saman verran uusia yhteistyöideoita valittiin jatkovalmisteluun. Toteutunut projektirahoitus oli vuonna 2007 yhteensä noin 4,5 miljoonaa euroa.

Helsingin kaupungin ja TKK:n lisäksi projekteissa on mukana muita kotimaisia ja kansainvälisiä julkisen ja yksityisen sektorin toimijoita. Projektien päärahoittajana on yleensä Tekes. Projektien tutkimusalueet liittyvät teemoihin

- Ikääntyvät kaupunkilaiset,
- Kestävä rakentaminen,
- Tulevaisuuden joukkoliikenne ja
- Vetovoimainen urbaani asuminen.

Helsingin kaupungin ja kauppakorkeakoulun yhteistyö vuodesta 2000 on rakentunut tutkimus-, opetus- ja muusta yhteistyöstä, kuten esimerkiksi konsultoinnista ja yhteisesti järjestetyistä seminaareista. Kauppakorkeakoulun CEMAT -yksikkö käynnisti vuonna 2007 yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa laajan Itämeren markkinoita ja metropolialueen kilpailukykyä tutkivan tutkimus- ja kehittämishankkeen. Lisäksi esimerkiksi sosiaalitoimelle teetettiin verkottunutta liiketoimintaa koskeva selvitys, josta myös järjestettiin yhteinen seminaari.

Helsingin kauppakorkeakoulu, erityisesti Centre of Knowledge and Innovation Research (CKIR) on ollut voimakkaasti mukana koordinoimassa eurooppalaista Living Lab -verkostoa. CKIR tekee tiivistä yhteistyötä Forum Virium Helsingin ja talous- ja suunnittelukeskuksen elinkeinopalvelun kanssa.

Vuonna 2009 Teknillinen korkeakoulu, Helsingin kauppakorkeakoulu ja Taide-teollinen korkeakoulu yhdistyvät innovaatioyliopistoksi, jonka yhtenä päämääränä on innovaatioihin tähtäävän opetuksen ja tutkimuksen edistäminen kaupallisen, taideteollisen ja tekniikan alan osaamista yhdistämällä.

Innovatiivinen kaupunki® -ohjelmassa kehitettyä toimintamallia voidaan edelleen hyödyntää Helsingin kaupungin ja syntyvän yliopiston yhteistyön edistämiseksi. Myös kauppakorkeakoulun ja Helsingin kaupungin yhteistyön toimintatapoja, jotka kattavat T&K -toiminnan lisäksi opetus- ja konsultointiyhteistyötä, on tarkoitus jatkaa. Yhteistyötä voidaan jatkossakin tehdä nykyiseen tapaan keskitetyen TKK:n, HSE:n tai TaiK:n ydinosaamiseen, mutta samalla yhteistyölle tarjoutuu uusia mahdollisuuksia kahden tai kolmen alan osaamista yhdistäen. Innovaatio yliopistoon perustettavat poikkitieteelliset Facoryt tarjoavat myös uusia yhteistoiminnan kehitysalustoja Helsingin kaupungin suuntaan.

Kaupunkitutkimusprojekti, Helsingin kaupungin ja Teknillisen korkeakoulun yhteinen innovatiivinen kaupunki -ohjelma sekä valtakunnallisen osaamiskeskusohjelman Culminatiumissa hoidettavat ohjelmat (kts. toimenpide 21) muodostavat laajan kaupunkia kiinnostavan T&K-kokonaisuuden, jossa innovaatioyliopiston rooli on vasta muotoutumassa.

Vireillä olevassa valtion metropolipolitiikan määrittelyssä yliopisto- ja korkeakouluyhteistyö kuuluvat kilpailukykyyn edistämistä koskevaan osaan, josta tehtäen aiesopimus valtion ja seudun kuntien kesken. Aiesopimukseen sisällytettävät toimenpiteet koskien rahoitusta, ohjelmia ja toimijatahoja tulisi järjestää em. kokonaisuus huomioon ottaen kaupungin tavoitteita tukevalla tavalla.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus

Osapuolet

- Helsingin kauppakorkeakoulu
- Helsingin yliopisto
- Teknillinen korkeakoulu

Toimenpide 26 *

Kaupunki kanavoi seudullista siemenrahastoa koskevat toimenpiteensä, mm. kumpu-panuushankkeiden rahoituksen, SpinnoSeed Oy:n kautta.

Toteutus

Pääkaupunkiseudun kaupungit ovat toimineet linjauksen mukaisesti yhteistyössä Finnveran kanssa kanavoiden siemenrahastoa koskevat toimenpiteet SpinnoSeed Oy:n kautta. Jatkossa on kuitenkin selvitettävä, miten toimintaa voidaan jatkaa uusien EU-säännösten puitteissa.

Linjauksessa esitetty toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus

Osapuolet

- Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupungit
- Finnvera

Toimenpide 27 *

Kaupunki luo osaltaan edellytyksiä terveydenhuollon ja sosiaalitoimen laitosten käyttämiseksi tutkimuksen ja tuotekehityksen testiympäristöinä esimerkiksi Meilahden kampuksen alueella ja Kustaankartanossa.

Toteutus

Ikääntyvät kaupunkilaiset 2020 –hanke käynnistyi Innovatiivinen kaupunki -ohjelman (kts. toimenpide 24) puitteissa vuoden 2006 alussa. Hankkeen tavoitteena on tutkia ja kehittää toimintamalleja sekä teknologisia ratkaisuja, jotka vastaavat vanhuspalveluiden rakenteeseen, kustannuksiin ja laatuun sekä asuin- ja hoitoympäristöihin liittyviin uusiin haasteisiin.

Hanke koostuu neljästä tutkimus- ja kehitysprojektista, joista ”Ikäihmisten kuntoutumista tukevat hoito- ja toimintaympäristöt” -projektissa arvioidaan ja kehitetään asiakaslähtöisesti ikäihmisten kuntoutumista ja omatoimista selviytymistä edistäviä sekä hoitohenkilökunnan työkykyä tukevia asuin-, hoito- ja toimintaympäristöjä. Projektin pilotti-kohteina ovat vanhustenkeskukset Kustaankartano ja Kontula lähiympäristöineen. Projekti toteutetaan TKK:n Sotera instituutin ja Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian yhteistyönä.

Uudenmaan osaamiskeskuksen tavoitteena on *osana kansallista hyvinvointi-klusteria* tuottaa lisäarvoa yritysten tuotteisiin kehittämällä uusia sovelluksia hyvinvointisektorille teknologiaa ja palveluja yhdistämällä. Osaamiskeskus tekee yhteistyötä mm. Innovatiivinen kaupunki -ohjelman kanssa.

Vastuuyksikkö

- Sosiaalivirasto
- Terveyskeskus

Osapuolet

- Culminatum Ltd. Oy: Hyvinvoinnin osaamisklusteri
- Innovatiivinen kaupunki -ohjelma

Toimenpiteet 28 ja 29

Kaupunki tukee yrityshautomoiden toimintaa alueellaan aloittaneiden innovatiivisten yritysten kehittämiseksi ja tutkimuspohjaisen osaamisen jalostamiseksi liiketoiminnaksi.

Kaupunki selvittää yhteistyössä TE-Keskuksen, pääkaupunkiseudun kaupunkien sekä yliopistojen, korkeakoulujen ja muiden innovaatiotoimintaa edistävien tahojen kanssa mahdollisuudet organisoida yrityshautomoverkosto klusteripohjaisesti.

Toteutus

Uudenmaan TE-Keskuksen hallinnoima Yrittämisestä työtä -projekti hoiti yrityshautomoiden management-rahoitusta edellisten ohjelmakausien aikana. Rahoitus jatkuu edellisen ohjelmakauden rahoilla vuoden 2008 huhtikuun loppuun. Helsingin kaupunki rahoittaa hautomoverkkoon kuuluvien helsinkiläisten hautomoiden toimintaa omalla tuella sekä erikseen maahanmuuttajayrittäjyyteen erikoistuneen NYP-Yrityspalvelujen hautomoa Ilmalassa.

Hautomorahoituksen ehdot ovat vuonna 2008 alkaneella ohjelmakaudella muuttuneet ja ESR-rahoituksen määrä on pienentynyt. Uusi hakukierros turvaa rahoituksen vain kolmeksi vuodeksi. Uudenmaan TE-Keskus joutuneessa tilanteessa miettimään hautomorakennetta kokonaisuutena ja tarvittaessa turvaamaan rahoitusta jäävien hautomoiden toiminnan hallitun lopettamisen tai uudelleen organisoimisen vuoden 2008 aikana.

Hautomokentässä on myös tapahtunut muutoksia: TwinBic-hautomo on lopettanut toimintansa. New Business Center alkaa toimia yhteistyössä Technopolis Ventures -hautomon kanssa Technopoliksen toimitiloissa Salmisaaressa. Uudessa konseptissa huolehditaan myös ammattikorkeakoulujen hankevirrasta. Uusi hautomohanke käynnistyy elokuussa 2008 ja edellyttää myös kaupungilta hautomotuen merkittävää muutosta Salmisaaren toimintojen osalta.

Hautomojen vuoden 2008 rahoitus hoidetaan muuten nykyisten määrärahojen puitteissa, mutta NBC:n hautomotoiminnan osalta kaupunki varautuu tukitoimiin nykyisen hautomotuen tason ylitse. Forum Virium Centerin mahdollisen hautomotoiminnan konseptoinnista jatketaan neuvotteluja eri osapuolien kanssa. Kaupungin hautomopanostukset arvioidaan uudelleen vuoden 2008 aikana. Vuoden 2008 aikana käydään neuvottelut myös TE-Keskuksen ja eri hautomoiden taustaorganisaatioiden kanssa hautomorakenteen mahdollisesta muuttamisesta.

Hautomotukipäätökset tehdään vuoden 2008 ensimmäisen kolmanneksen osalta huhtikuun loppuun mennessä. Uudenmaan hautomotuen päätökset TE-Keskuksesta tullevat huhtikuussa. Loppuvuoden tukipäätökset kaupungin osalta tehdään toukokuun loppuun mennessä.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Uudenmaan TE-Keskus
- Culminatium Ltd Oy.

Kansainvälisesti tunnettu toimintaympäristö

Toimenpide 30

Kaupunki tukee yritysten muodostamaa Forum Virium Helsinki -hanketta, joka toimii digitaalisten palveluiden tuotekehitys- ja testialustana.

Toteutus

Yritysten muodostama yhteenliittymä on vuonna 2007 jatkanut digitaalisten palvelujen tuotekehitystä Forum Virium Helsinki hankkeen puitteissa.

Forum Viriumin jäsenyritykset ja toimisto ovat vuoden 2007 aikana aktiivisesti osallistuneet tietotekniikka-alan kansallisen strategisen huippuosaamisen keskittymän perustamiseen. Perustettavassa yhtiössä on mukana suuryrityksiä, pk-yrityksiä ja korkeakouluja. Helsingin seutua edustaa Culminatum Ltd Oy. Tiivis yhteys alan huippututkimukseen on varmistettu siten, että uusi osaamiskeskittymäyritys perustetaan Radio- ja televisiotekniikan tutkimus Oy:n pohjalle, jonka yhteydessä Forum Virium Helsinki toimii ennestään.

Forum Virium koordinoi Helsinki Living Lab konsortiota, johon kuuluu FVH:n lisäksi mm. Arabianranta ja Espoon Well Life Center. Living Labit ovat paikkoja tai organisaatioita, jotka tarjoavat yrityksille mahdollisuuden kytkeä palvelu- ja tuotekehitykseensä suuria asiakasyhteisöjä todellisissa olosuhteissa.

Forum Virium Helsingillä on johtava rooli myös Euroopan Living Lab verkostossa, jossa Helsingin vastuulla on erityisesti yhteistyö Aasian suuntaan. Forum Virium on vuonna 2007 solminut yhteistyösopimuksen Shanghaissa toimivan vastaava organisaation kanssa ja järjestänyt yhteistyöseminaarin Pekingissä. Kesäkuussa vastaava tapahtuma järjestetään Etelä-Korean Soulissa.

Helsinki Living Lab on osa Helsingin kansainvälisen markkinoinnin strategiaa. Greater Helsinki Promotion hyödyntää konseptia omassa toiminnassaan.

Forum Virium Helsingin vuosiraportti 2007 samoin kuin vuoden 2008 toimintasuunnitelma on toimitettu kaupunginhallitukselle, joka myönsi 14.1.2008 hankkeelle innovaatorahastosta 700 000 euron jatkorahoituksen. Vuoden 2008 jälkipuoliskolla laaditaan Forum Viriumin strategia seuraaviksi toimintavuosiksi.

Helsingin kaupunki on voimassa olevalla sopimuksella sitoutunut Forum Virium Helsinki -hankkeeseen vuoden 2008 loppuun. Sopimus jatkuu automaattisesti vuoden kerrallaan.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Forum Virium -yritykset

Toimenpide 31

Kaupunki vahvistaa Art and Design City Helsingin toimintamahdollisuuksia ja Arabianrannan kehittymistä luovien toimialojen keskittymänä ja eurooppalaiseen verkostoon kuuluvana Living Lab Helsinginä.

Toteutus

Arabianranta luovien toimialojen- ja osaamisen keskittymänä

Arabianranta on kansallisesti ja kansainvälisesti tunnustettu luovan teollisuuden ja osaamisen keskittymä. Kaupungin edistää osaltaan luovien toimialojen- ja osaamisen kehittymistä Arabianrannassa ja sen lähialueilla.

Art and Design City Helsinki Oy (ADC) on päättänyt teettää Arabianrannan luovien toimialojen sisältökonseptin. Hankevalmistelun tavoitteena on konkretisoida ja täsmentää Arabianrannan kampusalueen luoviin toimialoihin liittyviä vahvuuksia, laatia eri osapuolten (Helsingin kaupunki, muut maan- ja kiinteistönomistajat, kiinteistökehittäjät, luovien toimialojen yritykset, yhteisöt sekä yksittäiset taiteilijat, korkeakoulut sekä muut oppilaitokset) näkemysten pohjalta luovien toimialojen osaamiskeskus- ja sisältökonseptin sekä visualisoida ja konkretisoida hanke. Tavoitteena, että vuoden 2008 loppuun mennessä rakennuttajilla ja kiinteistösijoittajilla on luovutettavissa konseptisuunnitelma, joka sisältää myös ehdotuksen tulevista tilojen käyttäjistä ja jonka puitteissa konkreettiset rakentamispäätökset voidaan tehdä. Tekesin kanssa keskustellaan mahdollisuudesta ottaa hanke osaksi Tekesin käynnistämää nelivuotista Tila-ohjelmaa.

Arabianrannan kehittäminen uudenaikaisena matkailukohteena

Arabianranta on muodostunut merkittäväksi matkailukohteeksi. Alueelle suunniteltu matkailu voidaan jakaa kolmeen pääryhmään:

- 1) **Design-turismi**, joka käsittää jo olemassa olevat design-kohteet kuten linnan tehtaot, Arabian museo, yms. Design-turismiin piiriin tulee jatkuvasti uusia kohteita, sillä taideteosten määrä alueella kasvaa rakentamisen myötä. Suunnitteilla oleva Arkeologinen puisto tuo aivan uuden matkailukohteen Helsingin vanhaan kaupunkiin. Samoin Vanhankaupunginkosken piirissä ovat Tekniikan museo ja kaupunginmuseo ovat saamassa vahvistusta yksityisistä museo- ja ravintolahankkeista.
- 2) **Tapahtumamatkailu**, tuo Arabianrantaan tuhansia kävijöitä: Vanhankaupungin Koskipäivissä oli noin 5000 kävijää ja Masters of Arts 2008 -tapahtumassa noin 12 000 kävijää. Lisäksi Stadian ja Pop&Jazz konservatorion esittävän taiteen ja musiikin tapahtumat houkuttelevat lukuisia kävijöitä. Tapahtumallinen matkailu, joka on melko uusi ilmiö, lisääntyy jatkuvasti koulujen oman esitystoiminnan ja etenkin niiden yhteishankkeiden kautta. Erityisesti Stadian (tuleva Metropolia) ja Pop&Jazz konservatorion pyrkimykset luoda Arabianrannasta "kulttuurikampus" ja lisätä ko. koulujen yhteistyötä niin yritysten kuin muidenkin yhteisöjen kanssa, lisännevät tapahtumamatkailua tulevaisuudessa.

- 3) **Ammatillinen matkailu** on kampusympäristöön ja yritysten toimintaan liittyvää liike- tai seminaarimatkailua. Ammatillinen matkailu on lisääntynyt selvästi esimerkiksi ”Helsinki Living Lab” -hankkeen myötä. Isot kansainväliset yhteishankkeet tuovat alueelle lukuisia ulkomaisia vierailijoita.

Helsinki Living Lab -hanke

Helsinki Living Lab -hanke käynnistyi tammikuussa 2007. Vuoden 2007 syksyllä ADC teki Greater Helsinki Promotion Oy:n kanssa sopimuksen ao. tavaramerkin uudistamisesta ja sen käyttöoikeuden vuokraamisesta kolmeksi vuodeksi koko metropolialueen käyttöön.

Arabianrantaa ja Helsinki Virtual Villagea käytetään kehitysalustana hankkeissa, joissa tarvitaan olemassa olevaa käyttäjäyhteisöä tai teemallisesti asumiseen, käytettävyyteen ja palvelumuotoiluun liittyvissä kysymyksissä. Samoin erikoisasukasryhmät, laaja opiskelija ja kouluverkosto ja yhteistyö yritysten kanssa luo Arabianrannasta luontevan paikan toteuttaa Helsinki Living Lab -hankkeita jatkossakin.

Helsingin on mahdollista olla ensimmäinen eurooppalainen kaupunki, joka käyttää itse myös omissa palveluissaan Living Lab -testausta. Kaupunki selvittääkin ADC:n ehdotuksen pohjalta mahdollisuudet ottaa osaksi oman palvelutuotantonsa kehittämistä mallin, jonka mukaan kaikki uudet hankkeet aina testattaisiin ko. metodologialla ennen käyttöönottoa.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Art and Design City Helsinki
- Forum Virium Helsinki

Toimenpide 32, 33 ja 34 *

Kaupungin työskentelee yhdessä yliopistojen, tutkimuslaitosten, yritysten, valtion viranomaisten sekä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa kansainvälisten tutkimuslaitosten saamiseksi pääkaupunkiseudulle.

Kaupunki hyödyntää kansainvälisten laitosten tarjoamat kerrannaisvaikutukset helpottamalla uusien palveluiden liittyvien kansainvälisten yritysten ja toimistojen etabloitumista Helsinkiin.

Kaupunki tukee Pääkaupunkiseudun Markkinointi Oy:n toimintaa kansainvälisten investointien saamiseksi Helsingin seudulle.

Toteutus

EU:n kemikaalivirasto aloitti toimintansa Helsingissä vuonna 2007. Viraston henkilöstövahvuus kasvaa nykyisestä noin 150 henkilöstä 400 - 500 henkilöön asteittain seuraavien vuosien aikana. Kemikaalivirasto tulee olemaan yksi suurimmista unionin erillisvirastoista.

Helsingin kaupunki on monin tavoin myötävaikuttanut viraston toiminnan käynnistämiseen mm. nimeämällä päätoimisen neuvojan ja tarjoamalla virastoon tuvalle henkilökunnalle asunnonhankintapalvelua.

Kaupungin osaksi omistama Helsinki Business and Science Park (HBSP) Ltd yhtiö on ottanut aputoiminimekseen Helsinki Reach Centre. Yhtiö on aktiivisesti tehnyt Helsinkiä tunnetuksi Euroopan ulkopuolisten suurten maiden kemianteollisuudelle. On osoittautunut, että monilla mailla on intressi perustaa Helsinkiin toimisto tai yksikkö valvomaan etuja suhteessa Euroopan kemikaalivirastoon. Esimerkiksi Kiina on jo ilmoittanut perustavansa tällaisen toimiston Helsinkiin.

HBSP järjestää yhdessä Kemianteollisuus ry:n ja muiden alan toimijoiden kanssa toukokuussa 2008 Helsingissä kansainvälisen kemikaalialan asiantuntijakonferenssin, johon odotetaan useita satoja osanottajia. Suomen Messujen aloitteesta on perustettu Helsinki Chemicals Forum ry, jonka tavoitteena on järjestää Helsingissä vuodesta 2009 kemikaalialan maailmanlaajuinen huipputapahtuma. Ajatus on, että tällainen tapahtuma toistuu Helsingissä vuosittain. Kaupunki on mukana mainitun yhdistyksen toiminnassa.

Pääkaupunkiseudun yhteinen markkinointiyhtiö Greater Helsinki Promotion Ltd Oy aloitti toimintansa varsinaisesti vuoden 2007 alkupuolella. Kuluva vuosi on yhtiön ensimmäinen täysipainoinen toimintakausi. Helsingin kaupunki tukee yhtiön toimintaa vuonna 2008 noin 1,6 miljoonalla eurolla.

Vastuuyksikkö

- Hallintokeskus
- Talous- ja suunnittelukeskus

Osapuolet

- Greater Helsinki Promotion Ltd Oy
- Helsinki Business and Science Park (HBSP) Ltd

OSAAVAN TYÖVOIMAN KAUPUNKI

Työllisyysasteen nostaminen

Toimenpide 35 *

Kaupunki tukee yleishyödyllisen yritystoiminnan, sosiaalisten yritysten ja kolmannen sektorin palveluntuotannon kehittämistä.

Toteutus

Tilastokeskuksen otospohjaisen työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrä kasvoi Helsingissä ja koko Helsingin seudulla kaksi prosenttia vuoden takaisesta vuoden 2007 neljännellä neljänneksellä. Työllisyysaste oli 74 prosenttia. Myös työpaikkojen määrä lisääntyi vuoden viimeisellä neljänneksellä Helsingissä kaksi prosenttia vuoden takaisesta.

Helsingin työttömyysaste oli joulukuun 2007 lopussa työministeriön tietojen mukaan 6,3 prosenttia, mikä oli 1,6 prosenttiyksikköä matalampi kuin vuotta aiemmin. Työttömien määrä väheni 20 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä väheni Helsingissä 32 prosenttia, vajaakuntoisten 10 prosenttia ja ulkomaalaisten 9 prosenttia vuoden takaisesta.

Helsinkiin perustettiin vuonna 2007 noin 4000 uutta yritystä. Kaupungin tarjoamia yritysneuvontapalveluja käyttäneistä noin 2000 henkilöstä 850 perusti oman yrityksen. Nämä yritykset työllistivät yhteensä yli 1000 työntekijää.

Helsingin kaupungin oma sosiaalinen yritys PosiVire Oy perustettiin vuoden 2008 alussa hoiva-alan avustavien palvelujen tuottamiseksi. Kaupunki on lisäksi mukana Stakesin vetämän Hoiva-alan avustavat tehtävät työpaikoiksi -hankkeen (HOT) mukaisesti sosiaalisen yritystoiminnan kehittämisessä.

Monilla kaupungin virastoilla on käynnissä hankkeita, jotka edistävät työllisyysasteen nostoa ja etenkin maahanmuuttajien sopeutumista (mm. nuori-soasiainkeskus, opetusvirasto, Palmia, suomen- ja ruotsinkieliset työväenopistot). Helsingin ja Tampereen kaupunkien, eri ministeriöiden sekä työterveyslaitoksen yhteisellä hankkeella on tarkoitus selvittää maahanmuuttajien työkykyä. Tutkimus tukee niin ikään työllisyysasteen nostoa.

Kaupungin on kiinnitettävä huomiota siihen, että heikommin työllistyville on tarjolla ns. sisääntulotyöpaikkoja esim. sosiaalisissa yrityksissä. Kaupunki sitoutuu sosiaalisen yritystoiminnan tuomien mahdollisuuksien hyödyntämiseen omissa palvelustrategioissaan. Lisäksi kaupunki selvittää jatkossa mahdollisuudet kytkeä sosiaalisen vastuun periaate hankintatoimen strategiseen ohjeistukseen.

Vastuuyksiköt

- Hankintakeskus (hankintastrategian osalta)
- Sosiaalivirasto (HOT-hankkeen osalta)
- Talous- ja suunnittelukeskus

Osapuolet

- PosiVire Oy
- Stakes

Koulutuksen ja työelämän vastaavuus

Toimenpide 36 *

Helsinki vaikuttaa yhdessä pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa valtioon ammatillisten koulutuspaikkojen määrän nostamiseksi tarvetta vastaavaksi.

Toteutus

Pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteistyön puitteissa on sovittu, että sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajat käyvät yhteisneuvottelut opetusministeriön kanssa. Helsinki on hakemassa 400 opiskelijapaikan lisäystä ammatilliseen koulutukseen.

Vastuuyksikkö

- Opetusvirasto

Osapuolet

- Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit

Toimenpiteet 37 ja 38

Kaupunki tiivistää oppilaitosten ja yritysten yhteistyötä sekä kehittää 7.-9. -luokkalaisten työelämän tutustumisen -jaksoa yhdessä yritysten kanssa.

Kaupunki tiedottaa sekä yrityksille että opiskelijoille tehokkaammin oppisopimuskoulutuksen hyödyistä ja osallistumismahdollisuuksista koulutukseen.

Toteutus

Oppilaitosten ja yritysten yhteistyö

Kaupunki on tiivistänyt oppilaitosten ja yritysten yhteistyötä mm. alueellisen kehittämisen ja työvoimatarpeen ennakoinnin näkökulmasta. Vuosaaren sataman alueella on järjestetty ammatillista - ja oppisopimuskoulutusta logistiikka-alalla. Myös Roihupellon ja Vuosaaren yritysten kanssa on tehty yhteistyötä.

Helsingin opetusviraston perusopetuslinja on ollut vuonna 2007 mukana kehittämässä pääkaupunkiseudun työelämään tutustumisen kohtauspaikkaa ”TET-tori” -hanketta. Muina toteuttajina ovat olleet Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupungit sekä Helsingin seudun kauppakamari ja Taloudellinen tiedotustoimisto. TET-tori on verkkopalvelu peruskoululaisille, kouluille ja oppilaitoksille, alueen työnantajille ja oppilaiden huoltajille. Pääkaupunkiseudun TET-tori, Huvudstadsregionens PRAO-torg on otettu käyttöön syksyllä 2007.

TET-torin kautta oppilaat pääsevät tutkimaan TET-paikkoja. Tori on myös työpaikoille mahdollisuus olla esillä ja tehdä omaa ammattialaa tunnetuksi nuorten keskuudessa. TET-torin verkkopalvelussa oli 584 työnantajaa joulukuussa 2007. Sivuilta löytyy myös koulutukseen liittyvää monipuolista tietoa.

Opetusviraston tavoitteena on tehdä yritysysteistyötä vuonna 2009 tuottamalla osaamispalveluja Vuosaaren Sataman ja Roihupellon alueen yrityksille. Pk-sektorilla keskitytään yhdessä Helsingin Yrittäjät ry:n kanssa Itäkeskuksen kauppakeskuksen yrittäjien osaamisen täydentämiseen. Oppisopimuskoulutuksessa keskitytään erityisesti sosiaali- ja terveystoimeen sekä rakennusalaan. Lisäksi opetusvirasto tekee tuleville vuosille toimialakohtaisia osaamistarvekartoituksia yhteistyössä Helsingin seudun kauppakamarin kanssa.

Elinkeinoelämän näkemysten esiintuominen on tärkeää ammatillisen koulutuksen määrällisten ja laadullisten tavoitteiden asettamisessa ja koulutuksen suunnittelussa. Pääkaupunkiseudun elinkeinoelämän ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien yhteisenä tavoitteena on turvata osaavan työvoiman saatavuus pääkaupunkiseudulla. Laadullisen ennakkoinnin haaste edellyttää näkemyksellisyyttä yritysten toimintaympäristön ja liiketoimintakonseptien kehittämistä.

Helsingin seudun kauppakamari, Pääkaupunkiseudun sivistystoimen johdon yhteistyöryhmä sekä Pääkaupunkiseudun ammatillisen koulutuksen yhteistyöryhmä ovat sopineet ammatillisen koulutuksen yhteistyön tiivistämisestä. Uusi yhteistyön malli on nimetty Ennakointikamariksi. Ennakointikamarin tavoitteena on

- Luoda keskustelufoorumi yritysten ja oppilaitosten välille, joka johtaa yhteistyön tiivistämiseen,
- tuoda esiin uudella tavalla elinkeinoelämän toimialakohtaisia näkemyksiä opetuksen kehitystarpeista,
- tuoda esille elinkeinoelämän näkemyksiä ammatillisen koulutuksen määrällisten ja erityisesti laadullisten tavoitteiden asettamisessa,
- tuottaa lisätietoa koulutuksen järjestäjille koulutuksen työelämävastaavuuden tehostamiseksi,
- lisätä seudun yrityksissä tietoutta siitä, mitä ja miten oppilaitoksissa opetetaan sekä
- tukea ammatillisen koulutuksen seudullista edunvalvontatyötä suhteessa valtionhallintoon.

Ennakointikamaritoiminnan avulla on tarkoitus selvittää ao. toimialan pahimmat työvoiman kohtaanto-ongelmat vuosien 2008 – 2012 aikana sekä koulutuksessa vastaavana aikana suositeltavaksi tehtävät muutokset.

Ennakointikamarin seminaari pidetään Helsingin kaupungintalolla 22.5.2008.

Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutus on yhteistyössä työnantajien ja oppilaitosten kanssa järjestettävää, työelämän tarpeita palvelevaa koulutusta. Työnantajan ja työntekijän väliseen työsopimukseen perustuva koulutus tapahtuu pääasiassa työpaikalla. Koulutuksen tavoitteena voi olla ammatillinen tutkinto, jonkin tutkinnon osa-alueen suorittaminen tai työnantajan ja työntekijän erityistarpeisiin perustuva koulutus. Myös yrittäjät voivat opiskella oppisopimuksella.

Vuoden 2007 aikana oppisopimuskoulutuksesta on järjestetty 84 tiedotustilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 1280 työpaikkakouluttajaa. Opinto-ohjaajille ja peruskoulunsa päättävälle järjestettiin kaikkiaan 290 tiedotustilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 2080 henkeä. Lisäksi Yleisradion Taitaja-ohjelmassa on ollut tietoiskuja oppisopimuskoulutuksesta.

Oppisopimuskouluksen Hyvä Diili -kampanja alkoi syksyllä 2007. Kampanjasta on tiedotettu laajasti. Syksyllä 2007 järjestettiin Lasipalatsin Urabaarissa Helsingin ja Omnian yhteinen oppisopimuspäivä ”Hyvä Diili”, jossa kävijöitä oli yli 300 henkeä.

Yrittäjäiltapäivässä 28.2.2008 Lasipalatsissa kerrottiin oppisopimuksen ja muun koulutuksen tarjoamista mahdollisuuksista kehittää yrityksen liiketoimintaa ja työntekijöiden osaamista.

Lasipalatsissa avattiin syyskuun 2007 alussa aikuisten ohjaus- ja neuvontapiste Urabaari, jossa ohjataan maksutta työikäistä aikuisväestöä ammatillisen kehittymisen pariin. Neuvonta Urabaarissa toimii ”yhden luukun” periaatteella.

Urabaarin ohjaajat kartoittavan asiakkaiden osaamisen ja neuvovat heille väylät tarvittavan ammattitaidon hankkimiseen. Urabaarissa toimivat aikuisohjaajat toimivat linkkinä ohjattavan, työelämän ja ammatillisten oppilaitosten välillä. Urabaarissa voi myös tutustua ammatilliseen aikuiskoulutukseen. Kevään 2008 aikana Urabaarissa esitellään hoitoalaa, lääke- ja hammastekniikan alaa, kasvatusalaa, eläinhoitoalaa ja kauneudenhoitoalaa.

Urabaari on kokeiluhanke, jossa ovat mukana Helsingin kaupungin opetusvirasto, Vantaan ammattiopisto Varia, AEL, Amiedu ja Omnia. Toiminnassa ovat mukana myös Prakticum, Uudenmaan TE-keskus, Suomen Yrittäjät ja Etelä-Suomen lääninhallitus. Pilotointi kestää vuoden 2008 elokuun puoliväliin saakka.

Vastuuyksikkö

- Opetusvirasto

Osapuolet

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu
- Helsingin seudun kauppakamari
- Helsingin Yrittäjät ry

Työperäinen maahanmuutto

Toimenpiteet 39 ja 40 *

Kaupunki edistää yhdessä pääkaupunkiseudun kaupunkien ja valtiovallan kanssa työperäistä maahanmuuttoa Helsingin seudulla.

Kaupunki laatii yhdessä työministeriön ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa ohjelman maahanmuuttajien työllistymisen parantamiseksi ja koulutuspolkujen kehittämiseksi maahanmuuttajille.

Toteutus

Valmisteilla olevassa maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassa linjataan kaupungin maahanmuuttopoliittikan keskeiset painopistealueet ja toimintatavat lähivuosiksi. Ohjelma valmistuu vuoden 2008 loppuun mennessä.

Tulosten mukaan kansainvälisten rekrytointien ja toimintaa tukevien palvelujen kenttä on hyvin hajanainen ja kehittymätön. Työmarkkinoiden kansainvälistymispalveluita koskevassa tutkimushankkeessa on vuoden 2007 aikana mallinnettu prosesseja ulkomaisesta rekrytoinnista suomalaisen työnantajan palvelukseen ja edelleen asettautumiseen.

Maahanmuuttajille suunnattuja sähköisiä palveluita kehitetään osana maahanmuuton edistämistä ja maahanmuuttajien ohjausta. Hankkeen valmisteleva työryhmä aloitti toimintansa vuoden 2008 alussa. Valtion rahoituksen varmistuttua Helsinki Region -portaalin valtakunnallistaminen hahmotellaan omana osahankkeenaan.

Käynnissä on myös useita hankkeita, joiden avulla työperäistä maahanmuuttoa edistetään: Kemikaalivirastoa viraston henkilöstön maahanmuutto-odotuksia ja -kokemuksia sekä palvelutyytyväisyyttä tutkitaan, minkä jälkeen kartoitetaan kaupungin, valtiovallan ja EU:n yhteistyötä kemikaaliviraston etabloitumisessa ja palvelumallin luomisessa. Työvoiman ulkomaisen rekrytoinnin ja rajat ylittävän työskentelyn edistämiseksi on käynnistetty *EURES-Cross Border* -hanke. Lisäksi maahanmuutto-osasto auttaa ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden rekrytoitumista kaupungille edistämällä harjoittelu- ja kesätyöpaikkojen tarjontaa.

Opetustoimen puolella suunnitellaan koulutuksen järjestämistä työvoiman ulkopuolella oleville työhaluisille, luku- ja kirjoitustaidottomille maahanmuuttajaäideille ja matkailualalla koulutusta kaupunkioppaiden saamiseksi. Itäkeskuksen luki-ossa kieliopetukseen haetaan lisäosaamista Haaga-Helium tulkkiopetuksesta, josta osa on myös ruotsinkielistä opetusta. Suunnitteilla on myös muita hankkeita yhteistyössä mm. Kauppiaitten kauppapilaitoksen kanssa.

Vastuuyksikkö

- Henkilöstökeskus
- Kulttuuriasiakentus
- Opetusvirasto

Osapuolet

- Työministeriö
- Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupungit

YRITYSMYÖNTEINEN KUMPPANI

Yhdensuuntainen hallinto

Toimenpiteet 41 ja 42

Kaupunki vahvistaa yritysmyoenteistä ilmapiiriä kaikissa hallintokunnissa.

Elinkeinopalvelu käynnistää yhteistyössä henkilöstökeskuksen kanssa kaupunginhallinnossa koulutuksen elinkeinostrategian toimeenpanemiseksi.

Toteutus

Helsingin kaupungin palvelujen ei koeta rakentuneen asiakaslähtöisesti: asiointi virastokohtaisesti asioissa, jotka kuuluvat useamman hallintokunnan toimialaan, ei vastaa elinkeinoelämän tarpeita. Tavoitteena on aikaansaada kaikissa hallintokunnissa yritysmyoenteisempi kulttuuri, jolloin menestyvän yritystoiminnan näkökulma otetaan huomioon kaikessa päätöksenteon valmistelussa. Uudenlaisen asiakaslähtöisen toimintakulttuurin aikaansaaminen edellyttää aikaisempaa enemmän eri hallintokuntien toimenpiteiden koordinoitua ja prosessien määrittelyä asiakokohtaisesti, ei toimijakohtaisesti samoin kuin joiltain osin toimintatapojen muutosta.

Elinkeinopoliittisia asioita koordinoiva työryhmä (EPOK-työryhmä) koordinoi merkittävimpiä useiden hallintokuntien vastuulle kuuluvia hankkeita. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti talous- ja suunnittelukeskus huolehtii osaltaan elinkeinopoliittisten toimien yhteensovittamisesta.

Talous- ja suunnittelukeskus on käynyt kunkin viraston ja laitoksen johdon kanssa neuvottelun asianomaisen hallintokunnan osuudesta elinkeinostrategian toteuttamisessa syksyn 2007 aikana. tapaamisiin osallistui kaikkiaan yli 200 henkilöä.

Yritysmyoenteisemmän ilmapiirin vahvistamisessa merkittävässä roolissa on elinkeinopoliittikan avainhenkilöille järjestettävä koulutus. Elinkeinopalvelu ja henkilöstökeskus toteuttivat koulutuksen ensimmäisen vaiheen syksyllä 2007. Koulutukseen osallistui noin 120 henkilöä. Vuodelle 2008 on varattu 50 000 € koulutuksen jatkamista varten.

Vastuuyksiköt

- EPOK-työryhmä
- Henkilöstökeskus
- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Kaikki hallintokunnat

Kattavat yrityspalvelut

Toimenpiteet 43, 44 ja 45

Kaupunki keskittyy toiminnassaan jatkossa ensisijaisesti alkaville ja toimintansa alkuvaiheessa oleville yrityksille suunnattuihin neuvontapalveluihin.

Kaupungin yritysneuvontayksiköt NYP Yrityspalvelut ja Itä-Helsingin yrityspiste yhdistetään. Neuvontatoiminnan ohella yksikkö toimii runkona pääkaupunkiseudun yhteiselle maahanmuuttajayrittäjyyden edistämiskeskukselle.

Kaupunki selvittää Helsingin Uusyrityspalvelu ry:n ja NYP Yrityspalveluiden toiminnan koordinoimista siten, että kaikki neuvontapalvelut jatkossa sijoittuvat yhteen pisteeseen.

Toteutus

Helsingin kaupungin rahoituksella toimivat neuvontayksiköt NYP Yrityspalvelut ja Helsingin Uusyrityskeskus ry (aikaisemmin Helsingin Uusyrityspalvelu ry) muuttivat alkuvuodesta 2008 yhteisiin tiloihin Kaisaniemenkadulle. YritysHelsinki-nimisen neuvontapisteen palveluprosessit on tarkistettu yhdenmukaisiksi asiakaslähtöisen toiminnan turvaamiseksi, vaikka yksiköt jatkavatkin organisatorisesti erillisinä.

YritysHelsingin tiloissa on aloittanut myös pääkaupunkiseudun yhteinen maahanmuuttajayrittäjyyden edistämiskeskus. Se toimii ilman muodollista organisaatiota NYP Yrityspalvelujen hallinnoimana ja saa rahoituksensa TE-Keskukselta sekä pääkaupunkiseudun kunnilta. Maahanmuuttajille suunnatuista palveluista vastaa erillinen projektiasiamies sekä varsinaisen yritysneuvonnan osalta koko YritysHelsingin henkilökunta.

Neuvottelut valtion elinkeinopoliittisten organisaatioiden, erityisesti TE-Keskuksen läsnäolosta YritysHelsinki-yksikön tiloissa on käynnistetty.

Vuoden 2008 aikana YritysHelsingin toimintamalli selkiytyy ja prosessit yhtenäistetään. Lisäksi pyritään selkiyttämään erilaisen rahoitus- ja jäsenpohjan edellyttämät hallinnolliset toimenpiteet. Yksikön toimintaa markkinoidaan tehostetusti. Myös yhteistyötä yritysneuvonnan ja eri virastojen kesken lisätään elinkeinopalvelun syksyllä 2007 tekemällä virastokierroksella esitettyjen toivomusten mukaisesti.

Toiminta on uudistetussa muodossaan jatkuvaa.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu

Osapuolet

- Espoon, Vantaa ja Kauniaisten kaupungit
- Uudenmaan TE-keskus
- Naisyrittäjyyskeskus

Toimenpide 46 *

Kaupunki osallistuu YritysSuomi-konseptin kehittämiseen yhdessä pääkaupunkiseudun kuntien ja TE-Keskuksen sekä elinkeinoelämän järjestöjen kanssa. Kaupungin neuvontapalveluissa hyödynnetään jatkossa enemmän tietoteknisiä ratkaisuja ja kaupungin oma Yritysavain.fi -palvelujärjestelmä muodostaa portaalin paikallisen rungon.

Toteutus

Elinkeinopalvelu on aloittanut yhteistyön YritysSuomea kehittävien tahojen (Työ- ja elinkeinoministeriö, PKT-Säätiö) kanssa lisätäkseen kaupungin yrityksille suunnattujen palveluiden näkyvyyttä Yritys-Suomi-verkkopalvelussa. Tarkoituksena on pilotoida seudullisten palvelujen näkyvyyttä kansallisessa verkkopalvelussa.

YritysHelsinki luo oman Helsinki-sivuston osaksi YritysSuomi.fi – palvelukonseptia. YritysHelsinki -sivustolle kootaan yhteen kaikki julkiset neuvonta- ja rahoituspalvelut erityisesti alkaville yrityksille. Lisäksi sivustolle pyritään kokoomaan vuoden 2008 aikana myös kaupungin eri virastojen ja laitosten yrityksille suuntaamat viranomais- ja muut palvelut.

Pilotti on kytketty YritysHelsingin yritysneuvonnan sähköisten työkalujen kehittämiseen.

Valtakunnallisen YritysSuomi-konseptia kehitetään edelleen Työ- ja elinkeinoministeriön vetämänä.

Pilotointi tehdään vuoden 2008 aikana, jonka jälkeen päätetään jatkosta.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus

Osapuolet

- PKT-Säätiö
- Työ- ja elinkeinoministeriö

Sidosryhmäyhteistyö

Toimenpiteet 47, 48 ja 49

Kaupunki käynnistää systemaattisen vuoropuhelun elinkeinoelämän kanssa.

Helsingin elinkeinoneuvottelukunnan tilalle perustetaan uusi yhteistyöfoorumi, jossa kaupunkia edustaa johtajiston lisäksi kaupunginhallituksen puheenjohtajisto.

Kaupungin ja yrittäjäjärjestöjen välistä yhteistyötä systematisoidaan ja laajennetaan yhdessä esim. hankintatoimen ja muiden hallintokuntien kanssa.

Toteutus

Kaupunginhallitus asetti uuden elinkeinoneuvottelukunnan 18.6.2007. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii kaupunginjohtaja, jonka lisäksi kaupunkia edustaa neuvottelukunnassa apulaiskaupunginjohtajat sekä kaupunginhallituksen puheenjohtajisto. Helsingin seudun kauppakamarin nimeämiä jäseniä on kuusi ja Helsingin Yrittäjät ry:n nimeämiä jäseniä kolme. Neuvottelukunta aloitti toimintansa lokakuussa 2007.

Kaupungin ja elinkeinoelämän yhteistyö on tätä nykyä laajaa ja monipuolista. Elinkeinopalvelun syksyllä 2007 toteuttama virastotapaamisten kierros osoitti, että virastojen välillä on toimialasta johtuen eroja yhteistyön tiiviudessa ja toimintatavoissa.

Kaupunki kehittää nykyistä yhtenäisemmän tavan hoitaa tärkeitä sidosryhmiään. Tavoitteena on rakentaa yhdenmukainen toimintamalli elinkeinoelämän toimijoiden aktiivista yhteistyötä varten. Tätä varten tärkeimmät toimijat sektoreittain määritellään kevään 2007 aikana. Samalla rakennetaan yhteistyökumppaneiden tarpeet huomioiva yhteistyömalli, joka yhdistää kaupungin sisällä eri hallintokunnissa ja eri tasoilla toimivat yksiköt yhdensuuntaiseksi toiminnaksi. Mallissa määritetään yhteistyökumppanit, kaupungin vastuutahot, toimenpiteet sekä tarvittavat työkalut. Toimintatavat eri yrittäjäjärjestöjen kanssa kuvataan kevään 2008 aikana. Yrittäjäjärjestöjen odotuksia huomioidaan toiminnan kehittämisessä ja toimintamalli liitetään osaksi koko kaupungin elinkeinoelämän yhteistyötä.

Toimintamallit kaupungin ja yrittäjäjärjestöjen välisen yhteistyön systematisoimiseksi luodaan vuoden 2008 aikana. tavoitteena on, että elinkeinoneuvottelukunta asetetaan jatkossakin kaupunginhallituksen istuntokaudeksi.

Vastuuyksikkö

- EPOK-työryhmä
- Talous- ja suunnittelukeskus: elinkeinopalvelu (elinkeinoneuvottelukunta)

Osapuolet

- Kaikki hallintokunnat
- Elinkeinoelämän järjestöt

Aktiivinen kehittämiskumppani

Toimenpide 50 *

Kaupunki on aktiivinen yhteistyön koordinoija ja mahdollistaja, joka suosii kehittämistoiminnassa yritysvetoisia hankkeita.

Toteutus

Kaupunki on toteuttanut linjauksessa esitettyä tavoitetta erityisesti Forum Virium Helsinki -hankkeen ja sen osana pk-kumppanuushankkeen puitteissa. Lisäksi kaupungin eri hallintokunnat (esimerkiksi terveyskeskus ja sosiaalivirasto) ovat olleet aktiivisesti mukana Helsingin Yrittäjät ry:n Palveleva Helsinki -hankkeessa.

Kaupunki on myös koordinoanut esimerkiksi yritysten ja yrittäjien yhteistyötä alueellisissa kehittämishankkeissa Kruununhaassa, Töölössä sekä keskustassa Bulevardilla ja Fredrikinkadulla. Aluemarkkinointihankkeissa yhteistyötä on tehty Kalasataman ja Vuosaaren alueilla toimivien yritysten kanssa.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus

Osapuolet

- Kaikki hallintokunnat

Toimenpide 51 *

Kaupunki osallistuu digitaalisten sisältöjen ja palveluiden alalla toimivien pk-yritysten kehittämiseen tukemalla Digitaaliset sisällöt -osaamiskeskuksen kasvuyritysvalmennusta ja isännöimällä Forum Virium Helsingin pk-yritysjäsenyyksiä.

Toteutus

Projektin isännöimässä Forum Virium Helsingin pk-kumppanuusohjelmassa on koottu innovatiivisia pk-yrityksiä ns. pk-pooliin, kytketty kehityshankkeisiin, esitely tilaisuuksissa ja verkostoitu jäsenyrityksien kanssa sekä promotoitu julkisuudessa. Projektin suosittamat ensimmäiset kolme pk-yritysjäsentä valittiin jäseniksi 2007 ja kaksi lisää vuoden 2008 alusta. Näistä Fromdistancen Reporterin valittiin vuoden innovatiivisimmaksi mobiilisovellukseksi kansainvälisessä Forum Nokia Innovation Party-kilpailussa.

Projektin yhteistyössä Culminatumin hallinnoiman Uudenmaan Digitaaliset sisällöt -osaamiskeskuksen kanssa tuottamassa Kasvuvalmennuksessa järjestettiin 20:lle Helsingin seudulle toimivalle kasvuhaluiseksi ja -kykyiseksi pk-yritykselle yritys kohtaista valmennusta enintään 15 päivää kullekin. Näistä kolme valittiin Helsingin Sanomien vuoden 2008 kasvuyrityskilpailun kymmenen finalistin joukkoon. Nokian Oyj isännöi Kasvuvalmennuksen, kuten vuoden 2006 Kasvuohjelmankin, päätöstilaisuuden pääkonttorissaan.

Kasvuvalmennus on saanut myönteisen vastaanoton kasvuyrityksiltä. Tätä osoittaa osaltaan se, että puolet valmennukseen viime vuonna osallistuneista haki jatkoa kuluvana vuonna. Näistä jatkoa myönnettiin kuitenkin vain kahdelle, sillä etusija haluttiin antaa tarvelähtöisesti uusille kasvuyrityksille. Valinnassa painotetaan yritysten kasvuhaluun ja -kyvyn lisäksi erityisesti markkinapotentiaalia sekä osavaikutusta seudun elinkeinoelämän kehitykseen.

Projekti on myös koonnut laajan yhteistyöverkoston, johon osallistuu Culminatumin ja Forum Virium Helsingin lisäksi mm. Uudenmaan TE-keskus, Tekes, Finnvera ja Vera Ventures, Greater Helsinki Promotion, Diges ry ja Suomen kanssaryrittäjät SKY ry sekä yrityshautomaita.

Projektin vuosiraportti 2007 samoin kuin vuoden 2008 toimintasuunnitelma on toimitettu kaupunginhallitukselle, joka myönsi 14.1.2008 projektille innovaatorahastosta 550 000 euron jatkorahoituksen. Kaupungin tavoitteena on turvata toiminnan jatkuminen myös 2009 eteenpäin. Elinkeinopalvelu selvittää mahdollisuuksia laajentaa Kasvuvalmennuksen rahoittajapohjaa ja kohderyhmää.

Vastuuyksikkö

- Talous- ja suunnittelukeskus

Osapuolet

- Forum Virium Helsinki
- Culminatum Ltd Oy

Elinkeinot ja työmarkkinat

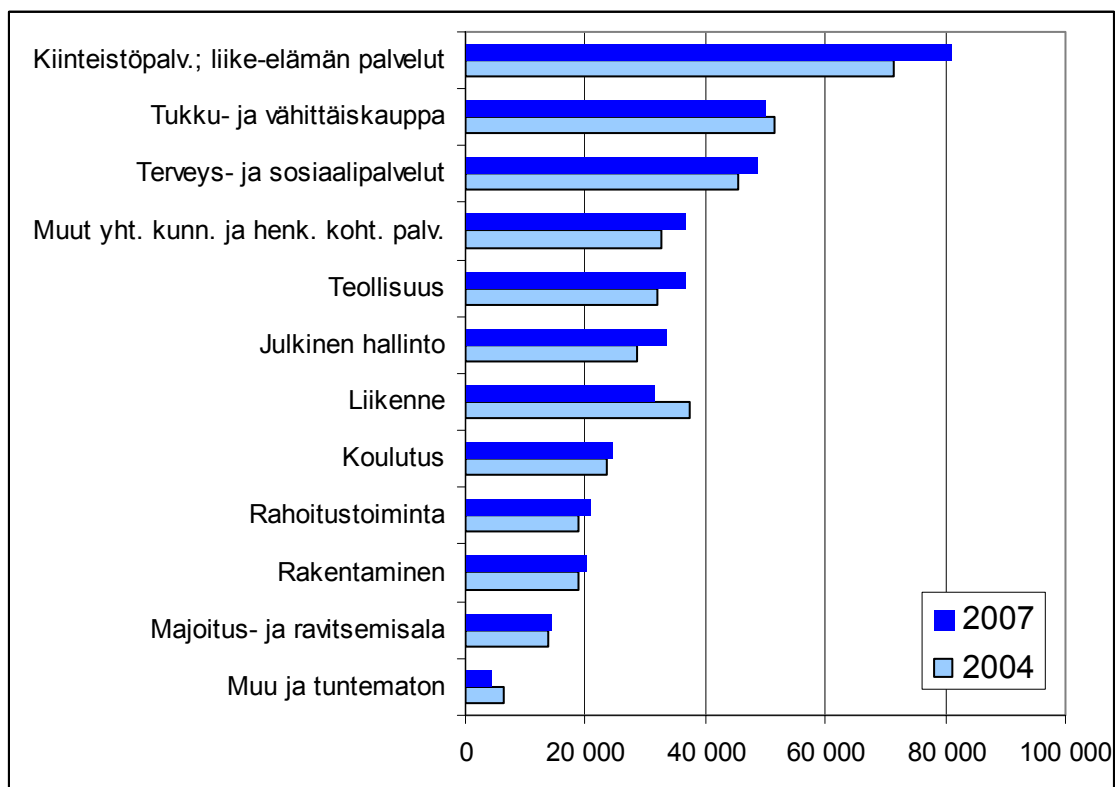
Elinkeinorakenne

Teollisuuden ja rakennustoiminnan osuus työpaikoista Helsingissä oli 14 prosenttia palvelualojen osuuden noustessa 86 prosenttiin. Työpaikoista puolet on yksityisillä palvelualoilla julkisten palvelualojen osuuden ollessa noin kolmasosa.

Merkittävin toimiala oli liike-elämän palvelut (mukaan lukien kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut) 81000 työpaikalla. Tukku- ja vähittäiskaupan alalla oli työpaikkoja 50 00 sekä terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa 49 000 työvoimatutkimuksen kokovuosiaineistosta laskettuna. Teollisuus työllisti lähes 37 000 henkeä.

Eniten uusia työpaikkoja luotiin elinkeinoelämän palvelujen alalle eli 9 500. Näin neljä jokaisesta kymmenestä uudesta työpaikasta luotiin tälle sektorille. Vuoden 2007 työpaikkamäärä oli vuoteen 2004 verrattuna alhaisempi liikenteen ja kaupan toimialoilla.

Työpaikat päätoimialoittain Helsingissä 2004 ja 2007

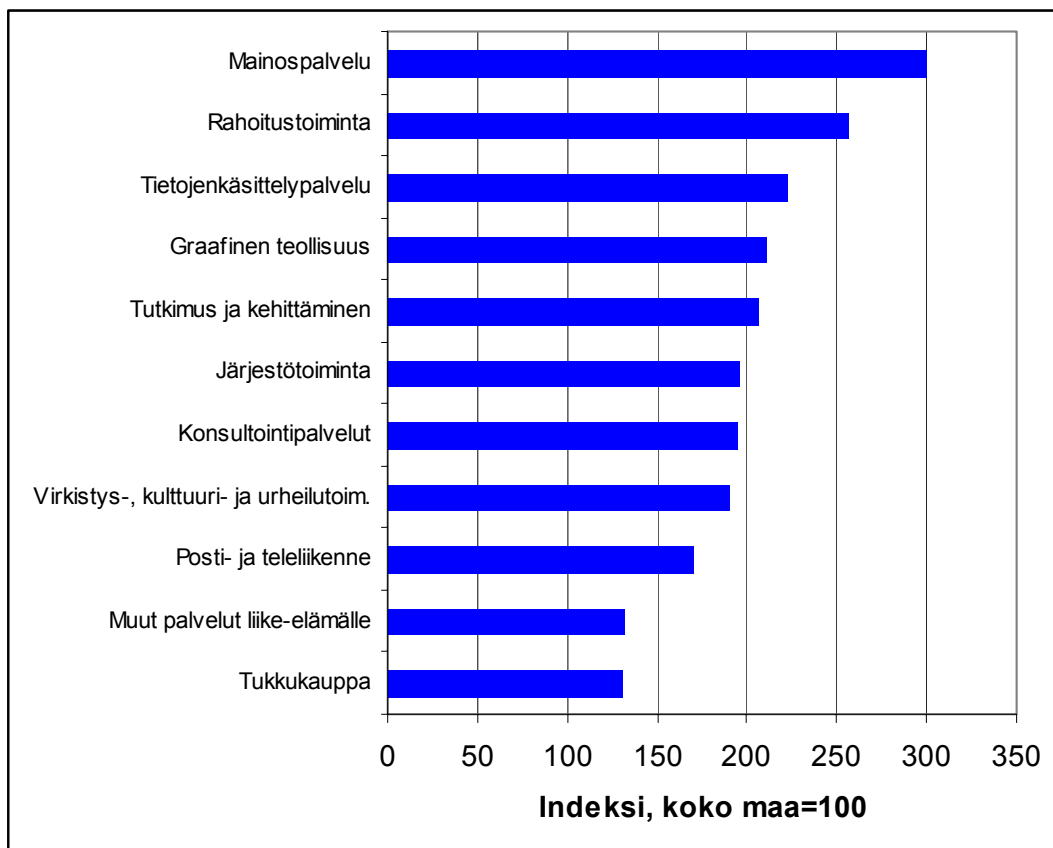

Helsingin elinkeinotoiminnan erikoistuminen

Helsingin toimialoittaisessa erikoistumisprofiilissa korostuvat pitkälle erikoistuneet palvelu- alat, jotka korostuneesti lukeutuvat informaatiosektorin palvelu- ja sisältötuotantoloihin. Mainospalvelujen, tietojenkäsittelypalveluiden, tutkimustoiminnan, lainopillisten ja taloudellisten konsultointipalveluiden työpaikat ovat vahvasti keskittyneet tänne. Edellä mainittujen alojen työpaikoista 32 - 49 prosenttia sijaitsee Helsingissä. Posti- ja teleliikenteen työpaikoista yli neljännes ja graafisen teollisuuden työpaikoista yli kolmannes sijaitsee maamme pääkaupungissa.

Elinkeinoelämän kehityksen ja tehokkuuden kannalta merkittävät sektorit kuten rahoitustoiminta sekä muut liike-elämälle palveluja tarjoavat alat kuuluvat myös vahvoihin aloihin. Helsingin vahvaa roolia maan logistisena keskuksena ilmentää lisäksi tukkukaupan vahva asema erikoistumisalojen joukossa. Asema maan hallinto- ja päätöksentekokeskuksen näkyä julkisen hallinnon ja järjestötoiminnan keskittymisenä alueelle. Helsinki toimii myös erittäin vahvana virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminnan keskittymänä.

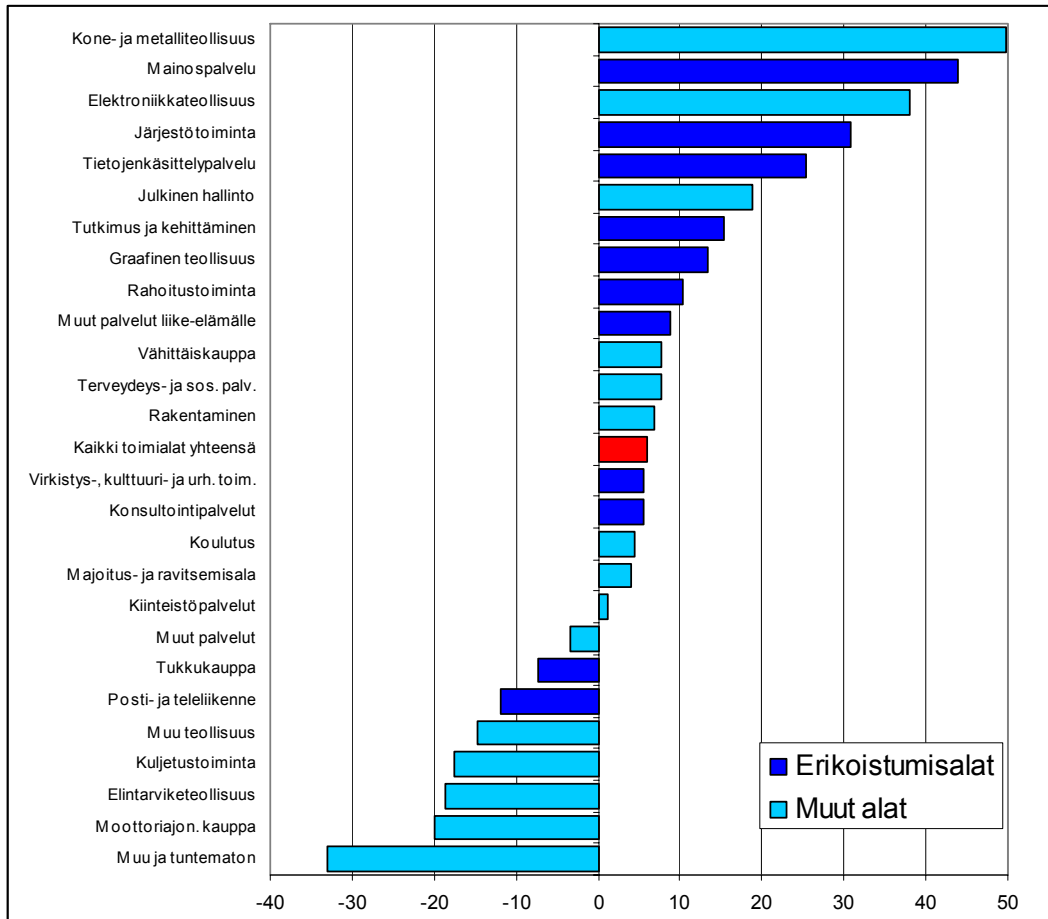
Helsingin elinkeinotoiminnan vahvimmat erikoistumisalat ¹ 2007

¹ Erikoistumisindeksi kuvaa toimialan työpaikkaosuutta alueella (Helsingissä) suhteutettuna saman toimialan työpaikkaosuuteen vertailualueella (koko maassa). Laskettu suhdeluku muunnetaan indeksiksi. Jos indeksin arvo on suurempi kuin 100, alue on erikoistunut kyseiseen toimialaan. Kuvioihin on poimittu ne toimialat, joilla erikoistumisindeksin arvo ylittää 120 eli alat, joiden työpaikkaosuus alueella on vähintään 20 % suurempi kuin koko maassa.

Vuosina 2005-2007 Helsingin kokonaistyöpaikkamäärä lisääntyi lähes 23 000:lla eli kuudella prosentilla. Kaikkiaan erikoistumisalojen työpaikkamäärä kasvoi vuosien 2005-2007 aikana kolmessa vuodessa yhdeksällä prosentilla ja aloille syntyi lähes 14 000 uutta työpaikkaa. Muilla aloilla työpaikkakasvu oli neljä prosenttia ja 9 000 uutta työpaikkaa.

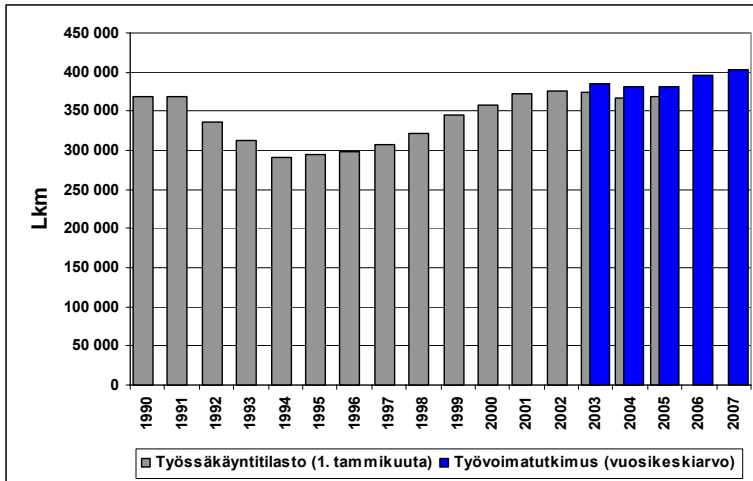
Työpaikkamäärän muutos elinkeinotoiminnan vahvoilla erikoistumisaloilla ja muilla toimialoilla Helsingissä 2004-2007

Työpaikkakehitys

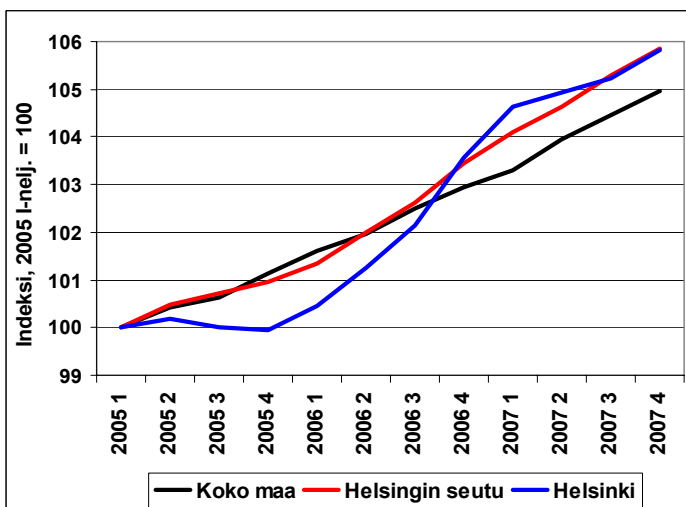
Viimeaikaista työpaikkakehitystä voidaan ennakoida Tilastokeskuksen otospohjaisen työvoimatutkimuksen tietojen avulla. Tiedot kertovat Helsingin kokonaistyöpaikkamäärän kääntyneen vuoden 2005 loppuun osuneen lievän taantuman jälkeen vahvaan kasvuun vuoden 2006 ensimmäiseltä neljännekseltä lähtien. Kasvu jatkui pääkaupungissa muuta Helsingin seutua ja koko maata nopeampana aina vuoden 2007 ensimmäiseen neljännekseen asti.

Työpaikat Helsingissä 1990-2005 (työssäkäyntitilasto) ja 2003-2007 (työvoimatutkimus)

Työvoimatutkimuksen mukaan Helsingissä oli vuonna 2007 työpaikkoja kaikkiaan 403 600¹. Vuodesta 2004 työpaikkamäärä on kasvanut reilulla 22 000:lla eli kuudella prosentilla. Vastaavasti Helsingin ulkopuolisen muun seudun alueelle luotiin 17 700 työpaikkaa kasvun ollessa myös kuusi prosenttia. Koko maassa vastaavasti työpaikkakasvu oli viisi prosenttia.

Työpaikat Helsingissä, Helsingin seudulla ja koko maassa 2005 / I – 2007 / IV, liukuva vuosikeskiarvo (Indeksi, 2005/I=100)

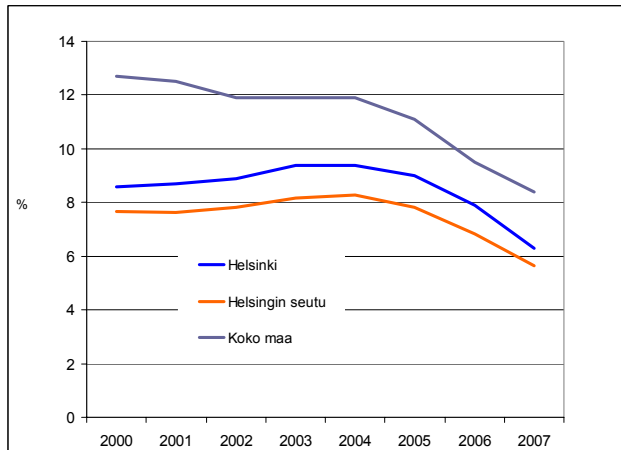

¹ Työvoimatutkimuksen neljännesvuosiaineistosta laskettu vuosikeskiarvo

Työllisyyskehitys

Helsingin työttömyysaste kääntyi laskuun vuonna 2004. Vuoden 2007 lopussa työttömyysaste oli pudonnut Helsingissä 6,3 prosenttiin ja Helsingin seudulla 5,7 prosenttiin työministeriön rekisteripohjaisen työnvälitystilaston tietojen mukaan. Työttömiä työnhakijoita oli Helsingissä tuolloin kaikkiaan 18 900, ja heistä pitkäaikaistyöttömien osuus oli 24 prosenttia.

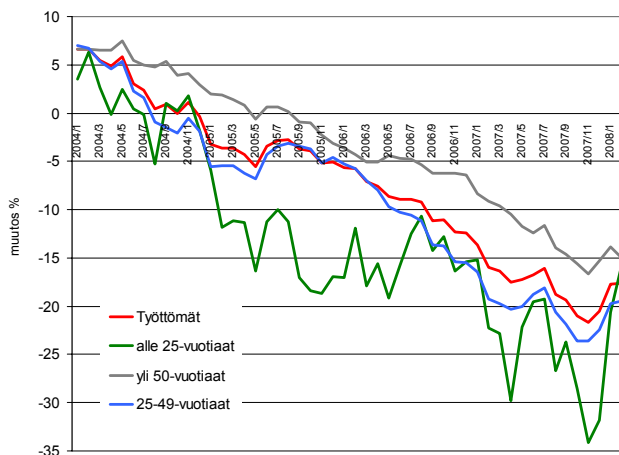
Työttömyysaste vuoden lopussa 2000–2007 Helsingissä, Helsingin seudulla ja koko maassa

Lähde: Työministeriön työnvälitystilasto

Muutokset työttömien määrissä ajanjaksolla 2004 - 2007 ovat varsin huomattavia: työttömien määrä on pienentynyt 34 prosenttia. Työttömyys on alentunut kaikissa ikäryhmissä varsin voimakkaasti viime vuosina (kts. toimenpide 35), joskin ikääntyvien työttömien määrä on laskenut huomattavasti maltillisemmin kuin nuorten. Parantuneen työllisyytilanteen vuoksi myös pitkäaikaistyöttömyys kääntyi laskuun vuoden 2006 puolivälissä.

Työttömien määrän muutos (%) edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta Helsingissä ikäryhmittäin 2004–2008/2

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto

Haasteena työvoiman saatavuus

Työllisten määrä on kasvanut Helsingissä voimakkaasti vuodesta 2005 lähtien. Vuoden 2007 viimeisellä neljänneksellä työlliseen työvoimaan kuului runsas 300 400 henkeä.

Työvoiman saatavuus tulee monilla sektoreilla yhä suuremmaksi haasteeksi tulevana vuosi- ja suurten ikäluokkien eläköitymisen myötä. Tällä hetkellä kunnallisella sektorilla on jo raportoitu ongelmia terveydenhuolto- ja sosiaalialan työntekijöiden rekrytoinnissa. Yksityisen sektorin työnantajilla on puolestaan ollut vaikeuksia saada riittävästi työvoimaa matalapalkkaisille palvelu- ja kaupan aloille.

Ulkomaalaistaustaiset työmarkkinoilla

Ulkomaalaistaustaisiin kuuluvat Helsingissä asuvat ulkomaan kansalaiset ja ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset. Ulkomaalaistaustaisten helsinkiläisten työhön osallistuminen on edelleen huomattavasti kantaväestöä vähäisempää, joskin ulkomaalaistaustaisten työllisyystilanne vaihtelee hyvin paljon kansalaisuuden mukaan. Vuoden 2005 alussa ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste oli 48,8 prosenttia, kun vastaava osuus kaikilla helsinkiläisillä oli 68,2 prosenttia.

Helsingin ulkomaalaistaustaisten määrä kasvaa joka vuosi runsaasti, joten työmarkkinoille tulee paljon uusia hakijoita. Tästä syystä ulkomaalaistaustaisten työttömyysaste ei putoa niin näytävästi kuin voisi erittäin positiivisen työllisyyskehityksen vaikutuksesta uskoa.

*Vieraskielinen helsinkiläinen työvoima vuoden lopussa 2001- 2006e**

	<u>Työvoima Työttömät Työttömyysaste, %</u>		
Vuosi			
2001	15908	3907	24,6
2002	16703	4057	24,3
2003	17500	4418	25,3
2004	18821	4664	24,8
2005	20147	4812	23,9
2006e	21954	4589	20,9

* vuoden 2006 tieto on ennakkotieto